

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direc. Contenc. B-cel
G-le a Țărei Românești

ALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, București

IOSEF G. COHEN
Avocat
membru Cons. legislativ

GR. CONDURATU
Fost Consilier la C. de Apel
București, Avocat

RÉNÉ DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

V. DONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

D. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, București

I. GR. PERIȚEANU
Avocat

C. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, București

C. STOEANOVICI
Dr. în Drept din Paris
Avocat

GR. TRANCU-IAȘI
Fost Ministru al Muncii
Avocat

Dr. ȘTEFAN LADAY
fost magistrat,
jurisconsult în Cluj

P. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
Avocat

AL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALBERT WAHL
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

„ „ „ Polonia: Profesor **EMIL ST. RAPPAPORT**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

A B O N A M E N T U L

Un an p.B-ci, Case Com. și Autorit. 1000 lei
„ Avocați 600 „
„ Magistrați 500 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

A P A R E O D A Ț Ă P E S Ă P T A M A N Ă

In lunile Iulie și August

apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artel No. 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine-voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația revistei *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida No. Asemenea pentru comande de cărți.

S U M A R

— Promptitudinea în represiune și decăderile în Procedura penală, de d-l avocat Vintilă Dongoroz;

— Comemorarea Prof. Toma Stelian, Ploasa solemnitate dela Facultatea de Drept din București, Cuvântarea d-lui Decan G. G. Mironescu;

— Un ministru și un om! Marelui Toma Stelian, de d-l judecător Corneliu T. Maiorescu;

JURISPRUDENȚA.

— Curtea de Casație s. I: *Ion Misirlu cu Regia Monop. Statului* (Dacă ertarea, de către ministru, a amendei aplicată contravenientului pentru o contravenție constatată la legea Monop. Statului, ridică constatarea și doveditorului dreptul la primă din valoarea mărfii confiscate? Art. 86 al. 1 din legea Monop. Statului);

— Trib. Comercial Ilfov s. I: *Agnes Demetriad cu firma Eug. Behles* (Dacă hotărârile preparatorii pot fi modificate sau chiar revocate? Art. 160 Pr. civ.), cu o Notă de d-l avocat Al. Mavroiani;

— Trib. Prahova s. I: *Petre M. Stoicescu și alții cu Ion Al. Boșalcă și alții* (Vânzător care după ce prin act autentic a încheiat vânzarea unui imobil, fiind ademenit, printr'un concert fraudulos, vinde altei persoane, de rea credință, același imobil și acesta transcrie actul anterior primului cumpărător. Acțiune în anularea actului pornită de primul cumpărător. Admitere);

— Judecătoria Ocol. mixt Târgoviște: *Ilie Pascu Bocivo și alții dați judecării pentru furt, tănuire și complicitate* (Imunitatea stabilită de art. 307 C. pen. cui se aplică?), cu o Notă de d-l E. C. Decusară.

La 10 Decembrie cor. apare Vol. II Tanoviceanu iar în cursul luni Februarie va apare Vol. III.

Prețul fiecărui vol. lei 500. De vânzare la Curierul Judiciar, București, 5 Str. Artei, care le expediază, la cerere numai contra plată sau mandat poștal, și la principalele librării din țară.

PROMPTITUDINEA ÎN REPRESIUNE ȘI DECĂDERILE ÎN PROCEDURA PENALĂ*)

Sumar: 1) Principii diriguitoare în așezarea normelor de procedură penală: justiție și promptitudine. 2) Conflicte între aceste două interese. 3) Exagerațiuni privind primul interes: a) opozițiunea, b) sistemul citării, c) căile de atac în timpul instrucțiunii, d) martorii, 4) Exagerațiuni referitoare la al doilea interes: decăderile, 5) Sancțiunile ce trebuie să înlocuiască decăderile, 6) Concluziuni.

I. În elaborarea normelor de procedură penală două interese se impune deopotrivă atențiunei legiuitorului ca o adevărată și permanentă călăuză și anume:

1) A face ca represiunea să fie întotdeauna justă.

2) A obține o cât mai promptă reacțiune represivă.

Din punct de vedere practică, a face ca represiunea să fie justă înseamnă a pune capăt conflictul de interese, care a dat naștere procesului penal, în cea mai desăvârșită conformitate cu prescripțiunile legii și în măsura strictă a faptelor reținute ca îndestulător dovedite.

Pentru legiuitor însă problema apare mult mai

*) Articolul de față a fost publicat în italiană sub titlul: „La prontezza della repressione e le decadenze nella procedura penale” în volumul comemorativ: „Per il Cinquantenario della „Rivista Penale” fondata e diretta da Luigi Lucchini”, volum apărut în Editura Citta di Castello, Roma, 1925 și închinat marelui penalist prof. Luigi Lucchini cu ocazia împlinirii a 50 ani de la fondarea Rivistei Penale. Volumul conține 61 de articole semnate de nume ilustre în știința penală de pretutindeni. De la noi au colaborat la acest volum în afară de d-l Dongoroz și d-nii: prof. Iulian Teodorescu și E. C. Decusară.

(N. R.).

complexă și mai anevoioasă, fiindcă legiuitorului îi revine sarcina grea de a statornici normele apte de a asigura și pregăti triumful justiției.

Acest triumf nu poate să fie obținut câtă vreme normele de procedură penală nu oferă cele mai temeinice cheazășii la adăpostul cărora: a) Societatea să aibă siguranța și liniștea că orice vinovat va fi pedepsit, b) inocentul garanția că va fi achitat, c) iar răufăcătorul asigurarea că nu va fi pedepsit decât în măsura vinovăției sale.

De altă parte, a realiza o represiune promptă înseamnă, din punctul de vedere al operei legiuitorului, a statornici norme cari să înlesnească grabnica desfășurare a procesului penal și să înlăture tărăgăniirile, așa fel încât sentința să fie pronunțată cât mai neîntârziat, iar execuțiunea acesteia să nu fie compromisă; într'un cuvânt a face ca reacțiunea represivă să fie sigură, serioasă și pilduitoare datorită promptitudinii sale.

Normele de procedură penală vor trebui deci să fie statornicite în așa fel încât să asigure cea mai desăvârșită promptitudine represiunii și e datorita legiuitorului ca în opera sa să fie deapururi preocupat de acest rezultat.

II. Aceste două interese, deopotrivă de importante în raport cu rațiunea de a fi și cu finalitatea represiunii nu pot fi protivnice nici din punct de vedere al conceptului lor, din contra ele se ajută reciproc pentru a imprima represiunii adevaratul ei caracter.

Cu toate acestea în practică soluțiunile cari satisfac unul din aceste interese sunt de cele mai multe ori dăunătoare celuilalt interes, iar uneori conflictul merge până la complecta sacrificare a unuia din aceste interese în profitul celuilalt.

Un atare rezultat trebuie să fie privit nu numai ca foarte dăunătoare, dar chiar inadmisibil, fiindcă o represiune justă dar eminentemente tardivă este lipsită de orice valoare sub raportul eficacității sale, așa după cum pe de altă parte o represiune promptă dar nedreaptă pierde orice valoare din punct de vedere al justiției.

Așa dar în statornicirea normelor de procedură penală legiuitorul nu trebuie să uite nici unul din aceste două interese, din contra el are datorita de a le armoniza cu prudența așa fel că nici unul nici celalt să nu fie sacrificate, încât respectate fiind în fiecare normă de procedură penală ele să nu poată fi cu atât mai mult violate în practică.

În actualul sistem al procedurii penale, după părerea noastră, aceste două interese au fost numai în aparență armonizate, fiindcă legea însăși face să nască un conflict continuu între ele, conflict care conduce în practică când la sacrificarea unuia când la a celuilalt.

Acest conflict e datorit în întregime exagerațiilor în cari au căzut autorii actualului cod de

procedură penală, întru cât aceștia în opera lor, după cât se pare, au fost preocupați când de unul din cele două interese, când de celalt, dar nicio dată de amândouă laolaltă.

Să vedem care sunt aceste exagerațiuni.

III. Nu ne vom opri desigur asupra tuturor exagerațiilor existente în actuala procedură penală (1), dar cu titlu de exemple vom analiza câteva din ele.

a) Pornind dela ideia că judecata contradictorie este una din cele mai serioase cheazășii pentru realizarea unei represiuni juste, legiuitorul a căzut în exagerațiunea de a creia un surplus de garanții care să asigure învinuitorilor o astfel de judecată.

În adevăr legea actuală pune la îndămână inculpaților dreptul de a face opozițiune oridecâte ori au fost judecați în lipsă, chiar atunci când judecata nu s'a pronunțat în primă și ultimă instanță, încât după opozițiunea făcută la prima instanță mai au deschisă calea apelului înaintea instanțelor superioare, unde din nou pot să absenteze și să uzeze de dreptul de opozițiune.

Dacă ținem seamă că termenul pentru aceste opozițiuni curge dela comunicarea sentinței și că pe de altă parte rareori procesele penale sunt judecate la prima înfățișare, putem spune fără să exagerăm că pentru inculpații ce se găsesc în stare de libertate acordarea atâtor căi de atac echivalează cu o quasi-impunitate, fiindcă cu ajutorul providențial al așa ziselor „lipsuri de procedură“ procesele acestor inculpați nu mai ajung să fie judecate niciodată (2).

b) Tot astfel în actualul codice, legiuitorul împingând până la exagerare grija ca nu cumva inculpații să fie judecați prin surprindere, nu a admis ca în procedura civilă posibilitatea de a se da, după prima înfățișare, termenul în cunoștința părților interesate, și prezinte, impunând din contra obligațiunea de a fi citați la fiecare termen, deși nimic nu face să se presupună că părțile în procesul penal ar avea o memorie mai slabă și o îndatorire mai puțin legitimă de a se interesa de desfășurarea acestui proces.

Ori, sistemul citării părților la fiecare termen este sursa nesecată a tuturor tărăgăniirilor și șicanelor, fiindcă partea care are interes de a prelungi procesul poate cu ajutorul a numeroase artificii — îndeajuns de cunoscute în practică — și câte odată

1) În special exagerațiile sunt extrem de abondente în procedura penală română, dar multe din aceste exagerațiuni sunt comune tuturor legiurilor de procedură penală.

2) În antiproiectul de procedură penală română s'a suprimat opozițiunea atât la prima instanță cât și în apel (pentru acesta în urma insistențelor noastre) rămânând opozițiunea numai la pricinile ce se judecă în primă și ultimă instanță. În schimbul opozițiunii am propus instituțiunea restituirei de termen pentru cazuri de forță majoră.

Multe din legile speciale au suprimat dealtfel opozițiunea.

chiar cu concursul celor însărcinați cu îndeplinirea procedurilor, să facă la infinit imposibilă judecata.

Am susținut altădată și susținem că părțile în procesul penal ar trebui să fie citate numai la prima înfățișare, iar dacă procesul se amână părțile prezente vor lua termenul în cunoștință, rămânând să fie citați numai cei absenți. În special însă pentru inculpații cărora li s'a admis liberarea provizorie pe cauciune ar trebui să li se impună prin însăși hotărârea de liberare obligațiunea de a se interesa singuri de mersul procesului și de a se prezenta chiar la prima înfățișare fără a mai fi citați (3).

c) Sunt alte norme în care legiuitorul dacă nu a exagerat interesul de a realiza o represiune justă, a uitat în schimb că represiunea trebuie să fie și promptă.

Astfel procedura actuală dă dreptul inculpatului contra căruia s'a emis mandat de arestare în timpul instrucțiunii să apeleze hotărârea de confirmarea mandatului la Camera de punere sub acuzare și să atace deciziunea acesteia din urmă cu recurs la Curtea de Casație.

Ori aceste instanțe pentru a soluționa chestiunea detențiunii preventive au nevoie de actele cauzei, încât judecătorul de instrucție înaintând dosarul, instrucțiunea rămâne paralizată săptămâni întregi, până ce actele se vor reîntoarce la cabinet.

Pentru a preîntâmpina acest rezultat dăunător legea ar trebui să impună judecătorului instructor obligațiunea de a redija în dublu exemplar actele instrucțiunii în pricinile cu arestați, încât nicio dată cabinetul să nu fie lipsit de dosarul cauzei (4).

d) Un alt exemplu care învederează că legiuitorul a nesocotit deseori interesul promptitudinii, ni-l oferă procedura martorilor în penal.

Procedura actuală statornicește că martorii în pricinile penale vor fi invitați prima oară printr-o citațiune, dacă nu se vor prezenta li se va aplica o amendă citându-se din nou cu această mențiune, dacă martorii nu se vor prezenta nici în urma amendării se vor emite contra lor mandate de aducere pentru înfățișarea viitoare.

În toate procesele penale partea care are interes de a întârzia judecata, fie că propune martori inexistenți fie că se înțelege cu martorii reali, poate să-și asigure cel puțin trei amânări pentru lipsa martorilor, fără să mai vorbim de șansele sporite

pentru aranjarea unei perpetui „proceduri necomplete“.

Nimeni nu va tăgădui că oficiul de martor este o obligațiune publică legalmente statornicită, iar nu un act de complezență pentru justiție. Așa dar procedura extrem de protocolară față de martori în actualul sistem e dacă nu deplasată cel puțin contrarie interesului promptitudinii în represiune, interes care reclamă ca martorii să fie aduși cu mandat chiar la primul termen (5).

Această rigoare aparentă nu trebuie să jignească pe nimeni, fiindcă ea folosește deopotrivă și justiției și siguranței oamenilor einștiți. Pe de altă parte ea nu este absolut străină actualului cod, fiindcă o întâlnim în procedura Curților cu jurați unde președintele în virtutea puterii sale discreționale poate chema imediat pe orice persoană, cu mandat de aducere, ori de câte ori declarațiunea sa ar fi utilă cauzei. Și dacă acest procedeu este legitim și bun pentru Curtea cu jurați, de ce oare nu ar putea fi la fel și pentru celelalte instanțe? Această cu atât mai mult cu cât în practică la procedura protocolară a legii, martorii răspund cu indiferență puțin manierată din care, în cele din urmă și mai în totdeauna, nu-i scoate decât tot bietul mandat de aducere.

În afară de exemplele citate mai sus care sunt cele mai importante, mai întâlnim și alte norme în actuala procedură penală viciate de acelaș cusur, adică fie exagerarea interesului de a realiza o represiune justă în dauna interesului promptitudinii, fie complecta neglijare a acestui din urmă interes chiar fără exagerarea celui dintâi.

IV. Dar dacă în sistemul actualei proceduri penale legiuitorul a sacrificat adeseori interesul promptitudinii, totuși, pentru a dovedi că acest interes nu-i era necunoscut, a schimbat uneori direcțiunea și că un fel de nemerită compensațiune a statornicit normelor în care interesul promptitudinii a fost mult exagerat în dauna interesului justiției.

Numărul acestor norme în adevăr e mult mai redus decât acela al normelor viciate de exagerațiunea de care m'am ocupat în paragraful precedent. Ele aparțin unei singure categorii, dar ținând seamă de frecvența și generala lor aplicațiune putem spune că consecințele la cari conduc, dacă nu sunt mai grave, sunt cel puțin deopotrivă de dăunătoare ca și în cazul normelor ce nesocotesc interesul promptitudinii.

Grupul de norme în cari legea actuală a exagerat grija de a realiza o represiune promptă uitând principiul fundamental că pedeapsa trebuie să lovească numai pe vinovați și pe aceștia în măsura strictă a vinovăției lor, este format din totalitatea dispozițiunilor cari statornicesc pentru inculpat de-

3) V. Dongoroz, În vederea unei mai prompte represiuni, Revista Penitenciară, 1922, Nr. 1.

4) Art. 151^{pr.} pen. ungară prevede că se vor trimite instanțelor copii după actele instrucțiunii. Vezi studiu citat mai sus, unde am mai propus și instituirea supleanților pe lângă judecătorii de instrucție în vederea ușurării lucrărilor, ideia am întâlnit-o în *Bonneville de Marsagny*, Amélioration de la loi criminelle, vol. II, p. 654.

5) Art. 250 din pr. pen. italiană permite ca martorii să fie chemați chiar prin invitațiune orală în cazuri urgente.

căderea dela beneficiul căilor de atac în caz de pierderea termenului sau de nerespectarea formelor determinate de lege pentru uzul acestor căi.

Nu o singură dată, din cauza acestor decăderi, am asistat în practica noastră de avocat la scene pe cât de dureroase pe atât de revoltătoare, cari pun prestigiul justiției într-o urâtă lumină.

Am văzut inculpați cari judecați în lipsă au atacat sentința condamnatorie, dar la ziua judecării s'a constatat că opozițiunea sau apelul erau făcute peste termen sau aveau un viciu de forma sancționat cu nulitatea. Judecata, cu toate tânguiriile inculpaților, cari evidențiau prin probe neîndoelnice inocența lor, nu putea face altceva decât să-și exprime compătimirea și să respingă opozițiunea sau apelul ca tardive ori neregulate.

Cine a văzut figurile desperate, privirile implorânde și lacrimile arzătoare ale unor astfel de nenorociți nu-și poate stăpâni acel sentiment amar de neîncredere în justiție și lege.

Și ceea ce e mai trist e că uneori nedreptății se alătură și ridicolul. Astfel am văzut multe cazuri în care instanța chemată a judeca opozițiunea sau apelul, a fost nevoite să dea o largă dezvoltare debaterilor, să discute cu un lux deosebit de argumente și contra argumente, ba chiar să procedeze și la meticuloase și îndelungi cercetări, ocupând cu acestea câteva ședințe, pentru a soluționa un incident de procedură care tindea la respingerea opozițiunii sau apelul ca tardiv sau neregulat, ajungând în cele din urmă la acest rezultat, deși jumătate din timpul și munca consacrate în acest scop ar fi fost prea suficiente pentru a judeca pricina în fond.

De asemenea am văzut recursuri în casație contra unor hotărâri evident greșite sau lovite de nulități absolute, dar care au fost respinse ca inadmisibile conform legii, fiindcă recurentul nu s'a constituit prizonier, sau fiindcă recursul era tardiv sau neregulat.

Noi avem curajul să susținem că nu există o mai vădită denegare a dreptății ca aceea ce rezultă dintr-o lege ce impune judecătorului în penal să refuze de a face dreptate și-l constrânge în numele legii și a justiției însăși să acopere nedreptatea cu acel rău înțeles adagiu „dura lex sed lex“, deși constată că inculpatul este neîndoios sau cu multă probabilitate inocent, sau că pedeapsa ce i s'a dat depășește vinovația sa, sau în fine că hotărârea a fost dată cu călcarea legii. Și toate acestea fiindcă inculpatul care a crezut că justiția nu este un simplu cuvânt, nu a cunoscut termenul sau formalitățile căilor de atac.

La acest rezultat conduc decăderile statorniceite de legea actuală, fiindcă ele sacrifică interesul justiției în profitul promptitudinii (6).

V. Noi credem că în procedura penală și în special în materia căilor de atac, sancțiunea decăderii nu trebuie să fie admisă, fiindcă sancțiunile în această materie nu au și nu trebuie să aibă altă finalitate decât aceea de a asigura executarea condemnațiunii iar nici decum de a îngropa adevărul, de a înăbuși dreptatea și de a provoca disprețul pentru lege.

Desigur, în interesul promptitudinii în represiune legea de procedură penală, poate și trebuie să fixeze formalități și termene pentru folosirea căilor de atac. Dar neobservarea acestor termene și formalități nu trebuie să fie sancționată cu decăderea, ci numai cu pierderea față de inculpat al efectului suspensiv atribuit căilor de atac, încât sentința atacată să poată fi executată provizoriu.

Cu alte cuvinte o cale de atac folosită peste termen sau cu nerespectarea formelor nu va fi inadmisibilă, ci numai lipsită de efectul suspensiv.

Pentru inculpații ce se găsesc în stare de detențiune preventivă problema poate fi mult simplificată, întrucât pentru aceștia legea ar putea impune instanței care a pronunțat condemnațiunea de a chema în fața sa în cea din urmă zi a termenului de atac pe inculpat, care va putea fi asistat, pentru a declara dacă se mulțumește sau nu pe hotărârea dată și declarațiunea sa va fi suficientă pentru a promova pricina în fața instanței superioare.

Pentru inculpații liberi, după scurgerea termenului de atac, sentința va fi executorie, dar inculpații vor putea să o atace încă în termen de trei zile din ziua începerei executării în care scop vor fi trimiși în mod obligator de directorul închisorii la președintele Tribunalului respectiv pentru a declara dacă înțeleg să atace sau nu hotărârea pusă în executare.

Pentru pedepsele neprivative termenul va fi acelaș, și va fi pus în cunoștință condamnatului chiar în momentul executării, așa fel încât atențiunea sa va fi suficient pusă în gardă pentru a lua o hotărâre.

Cu privire la inculpații aflați în libertate și condamnați cu pedepse privative de libertate, instanța sesizată va proceda în modul următor :

A) Dacă calea de atac a fost utilizată peste termen sau cu nerespectarea formelor dar în momentul judecării, inculpatul e încă liber fiindcă hotărârea condamnatorie nu a fost încă pusă în executare de organele competente, atunci va alege :

a) dacă calea de atac poate fi judecată de îndată se va proceda la judecată și sentința pronunțată va fi imediat pusă în executare în care scop inculpatul va fi reținut, chiar dacă mai are deschise

noastre care nu admite ca alte coduri o posibilitate mai largă pentru revizuirea proceselor penale. La noi revizuirea e admisă numai în materie de crimă și chiar în acest caz numai pentru trei ipoteze.

6) Acest rezultat este cu atât mai grav în sistemul legiuierei

alte căi de atac. El va putea însă solicita liberarea provizorie la instanțele care ar fi chemate să-l mai judece.

b) dacă calea de atac nu poate fi judecată imediat, judecata va decide după împrejurări dacă hotărârea atacată trebuie să fie executată cu toată amânarea, în care caz va reține pe inculpat și va da un termen urgent, sau dacă din contra executarea poate fi suspendată, după regulile statornicite în materie de liberare provizorie. Contra hotărârii privitoare la suspendare care va fi de îndată executorie vor fi deschise aceleași căi de atac ca și la liberarea provizorie.

B) Când calea de atac folosită peste termen sau cu călcarea formelor vine în fața instanței competente după ce inculpatul a fost închis pe baza hotărârei atacate, vom distinge: a) dacă judecata poate avea loc imediat inculpatul va fi judecat și în caz că se confirmă hotărârea atacată el va continua executarea chiar dacă-i sunt deschise alte căi de atac, în care caz va putea solicita liberarea provizorie dela instanța superioară; b) dacă judecata nu poate avea loc imediat, atunci odată cu amânarea instanța va judeca dacă se poate sau nu acorda liberarea provizorie inculpatului, aplicându-se iarăși toate regulile privitoare la această materie.

În ceea ce privește recursul suntem de asemenea de părere că tardivitatea, neregularitatea sau neconstituirea ca prizonier nu trebuie să atragă respingerea recursului ca inadmisibil sau neregulat ci se va amâna numai judecarea procesului pentru un alt termen ordonându-se imediată executare a hotărârei atacate fără posibilitate de liberare până la termenul fixat când se va judeca recursul (7).

În modul acesta interesul promptitudinii va fi satisfăcut în aceiași măsură ca și astăzi fiindcă hotărârea atacată cu recurs va fi executată imediat, în schimb interesul justiției va fi salvagardat prin judecarea recursului la noul termen, când se va putea verifica temeinicia lui.

Chiar dacă unul la sută din astfel de recursuri considerate astăzi ca inadmisibile, va fi găsit în-

7) În practică dovada liberării se cere la prima înfățișare înaintea Inaltei Curți, totuși se admite atunci când se depun motive și intervine amânare pentru comunicarea acestora să se facă dovada la termenul viitor cu condiția ca data liberării să fie anterioară primului termen. Așa dar fie la primul termen dacă recursul e motivat, fie la al doilea dacă s'a cerut comunicarea motivelor, Curtea va respinge recursul dacă nu se va face dovada liberării conf. art. 422 pr. pen., iar recurentul va pleca acasă și va aștepta executarea. Să presupunem însă că nu ar exista art. 422, care ar fi situația? Casația ar judeca recursurile și le-ar respinge pe cele neîntemeiate, dar le-ar admite pe cele fondate. Așa dar cu art. 422 recursurile fondate și nefondate sunt respinse dacă nu e satisfăcut acest text; fără 422 recursurile nefondate ar fi la fel respinse și recurenții ar pleca tot la fel acasă să aștepte executarea, în schimb ar fi admise recursurile întemeiate și aceasta ar fi un mare câștig pentru justiție.

temeiat încă va fi un mare câștig pentru prestigiul justiției.

În toate căile de atac folosite neregulat sau tardiv, atunci când se invoacă o cauză de stingerea acțiunii publice, cercetarea acesteia va trebui să primeze verificarea regularității căilor de atac, fiindcă justiția este în cel mai înalt grad interesată ca o pedeapsă să nu intervină acolo unde nu mai este locul de a interveni și acest interes nu poate fi înăbușit de nerespectarea unor forme sau termene. Această soluțiune o credem de altfel aplicabilă chiar în sistemul actual.

Credem de asemenea că pe cale de contestațiune trebuie să se admită înlăturarea oricărei condemnațiuni când se invoacă o cauză de stingerea acțiunii publice: amnistie, împăcarea părților (când produce acest efect) prescripțiune intervenită înainte de urmărire, etc. De asemenea pe aceiași cale ca și a se admite repararea erorilor ce nu necesită o judecată a faptelor, de ex.: reducerea pedepsei unui minor atunci când această reducere nu a fost aplicată în sentința condamnatoare, fiindcă interesul justiției reclamă ca un inculpat să nu poată fi pedepsit mai mult decât s'a crezut necesar prin lege (8).

Toate acestea, alături de admiterea căilor de atac tardive sau viciate în formă cu corectivul suprimării suspensiv, credem a fi sistemul cel mai conform cu interesele represiunii, fiindcă satisface în același timp și interesul justiției și acela al promptitudinii.

Se asigură interesul justiției fiindcă cu acest sistem se dă posibilitate inocenților de a se apăra de o condemnațiune nedreaptă și vinovaților de a obține o pedeapsă proporțională cu vinovăția lor atunci când au fost condamnați prea aspru, deci se face posibilă întotdeauna repararea erorilor din hotărârile atacabile.

Se asigură și interesul promptitudinii fiindcă execuțiunea hotărârilor atacate nu este suspendată de aceste căi de atac tardive sau neregulate.

Pe când în actualul sistem, condamnatul care a pierdut termenul de atac sau a omis vreo formalitate, trebuie prin efectul decăderii să sufere iremediabil condemnațiunea chiar dacă este nevinovat sau mai puțin vinovat, în sistemul propus de noi condamnatul inocent sau prea aspru pedepsit este expus, pentru neglijența sau neștiința sa, să sufere numai pierderea efectului suspensiv al căilor de atac, și chiar această consecință va putea fi atenuată, când judecata va crede că se cuvine, prin suspendarea executării cu sau fără cauțiune, după cum am arătat la paragraful V, însă în totdeauna

8) Unele coduri de procedură, prevăd în caz de forță majoră restituirea termenului — un fel de repunere pe rol — instituțiunea utilă dar care își pierde valoarea din moment ce folosirea sa este iarăși sancționată cu decădere cum e în codul de procedură penală italian.

va rămâne celui condamnat deschisă posibilitatea de a beneficia de calea de atac și de a dovedi nevinovăția sa sau justa sa vinovăție.

Justiția nu are decât de câștigat.

VI. In chipul arătat mai sus, credem noi, se vor putea concilia și armoniza „de lege ferenda“ cele două mari interese ce trebuiesc să servească la modelarea tuturor normelor de procedură penală.

Statornicirea acestor norme reclamă pe câtă priecpere tot pe atât de multă băgare de seamă. În rândul lor nu trebuie să se strecoare nici o dispozițiune care ar putea deveni izvor de șicană și tărgăniri sau care ar putea deveni o piedică la realizarea unei justiții neciuntite.

Legiuitorul nu trebuie să uite nici o clipă că o represiune promptă dar străină dreptății răspunde tot atât de puțin menirii sale ca și o represiune dreaptă dar târzie.

VINTILA DONGOROS

Comemorarea Prof. TOMA STELIAN

Pioasa Solemnitate dela Facultatea de Drept din București

Luni, 16 Noembrie curent, ora 10 dimineața, Facultatea de drept din București a comemorat pe regretatul și ilustrul ei profesor Toma Stelian într-o ședință solemnă ținută în Palatul Universității, în sala de ședințe a Senatului.

Ședința a fost prezidată de d. profesor G. G. Mironescu, decanul facultății de drept.

Au luat parte d-nii profesori ai Facultății de drept și alți membri ai învățământului universitar, d-nii consilieri ai Înaltei Curți de casație: Matei Balș și C. Hamangiu, d-l Președinte al Uniunii avocaților Dem. Dobrescu, directorul Curierului Judiciar, numeroși membri ai Baroului din Capitală și un număr mare de studenți.

Din partea familiei regretatului Toma Stelian asistau: D-na colonel Gheorghiu și d-l Dr. M. Marinovici.

D-l Decan G. G. Mironescu, deschizând ședința, a rostit cuvântarea pe care o reproducem în întregime mai departe.

Apoi a dat cuvântul D-lui profesor Vasile Dimitriu.

D-sa a evocat, în cuvinte mișcătoare, personalitatea lui Toma Stelian, ocupându-se în special de activitatea sa ca profesor.

D-l Dimitriu relevă întâi valoarea excepțională a lucrării lui T. Stelian, asupra Falimentului; lucrare care a obținut premiu la un concurs important din Franța și a servit lui Stelian ca teză de doctorat. Apoi arată cum Toma Stelian, după ce a obținut printr'un concurs strălucit catedra de drept comercial la facultatea de drept din Iași, s'a remarcat din primul minut prin valoarea prelegerilor sale, cari au fost urmărite de toată intelectualitatea Iașului cu mult interes. Urmărește apoi activitatea didactică și științifică a lui Toma Stelian ca profesor la Facultatea de drept din București și constatând că ideile noi ce el a introdus în dreptul comercial au contribuit în mod efectiv la întocmirea noului cod de comerț, zice că Toma Stelian este părintele Dreptului nostru comercial.

Amintind de activitatea politică a lui Toma Stelian, d-l Dimitriu arată că el a fost de o fermitate neștrămutată și de un patriotism cald și luminat. Vorbitorul expune acțiunea patriotică pe care a dus-o la Paris Toma Stelian în timpul refugiuului, în calitate de președinte al coloniei românești de acolo.

Din lunga prietenie de 40 ani ce l'a legat cu Stelian, d-l Di-

mitriu a constatat că Stelian, sub aparența sa cam rece, ascunde un suflet cald și afectuos până la sacrificiu.

Viața lui Toma Stelian constituie o pildă vie de muncă, onestitate și fermitate de caracter.

D. prof. C. Dissescu, a amintit că a avut pe Toma Stelian ca elev și a scos în relief valoarea studiului de Drept roman, din teza de doctorat a lui Toma Stelian, studiu despre *Patricii și Plebei*. Din acest studiu se desprind vederile largi de sinceră democrație ce animă personalitatea defunctului.

D. I. Vioreanu, student la doctorat, a adus omagii profesorului Toma Stelian din partea studenților Facultății de drept.

Ședința s'a terminat la ora 12, d-l Decan Mironescu mulțumind persoanelor ce au participat la această pioasă solemnitate.

CUVÂNTAREA

Domnului Decan G. G. MIRONESCU

Onorată Adunare,

Cu inima plină de durere, covârșit de emoțiune, deschid această ședință consacrată de Facultatea de drept din București comemorării ilustrului ei profesor Toma Stelian, pe care l-am iubit și venerat toți.

Dintr'un spirit de înaltă delicateță morală, marele dispărut a dispus ca înmormântarea sa să fie cu desăvârșire simplă, fără discursuri.

Voința lui a fost respectată.

Pioasa comemorare de astăzi nu calcă această voință.

Dispozițiile sale ultime nu puteau tinde să înăbușe orice manifestare a durerei, a pietății și a recunoștinței noastre.

Dar, dacă Facultatea de drept din București a hotărât să cinstească într'o ședință solemnă memoria strălucitului său profesor, nu a făcut aceasta numai dintr'un sentiment de pietate și recunoștință.

Comemorarea aceasta este și îndeplinirea unei alte înalte datorii morale: cea de a pune în lumină pilda cea bună ce se desprinde dintr'o nobilă și rodnică existență, spre a putea sluji de model altora.

Când ființa noastră se risipește în neființă, singurul bun neperitor ce poate rămâne după noi este rezultatul moral al activității ce am desfășurat în viață.

Acest rezultat — dacă este vrednic de a sluji de pildă semenilor noștri — trebuie pus în lumină tocmai spre a servi la îndrumarea acestora.

Neîncetata propășire a omenirii se întemeiază în bună parte pe aceste frumoase pilde, date de către marii dispăruți urmașilor lor.

Înaintașii noștri de seamă ne conduc pașii și, la rândul nostru, cei de frunte dintre noi vor îndruma pe urmașii noștri.

Această înlanțuire rodnică asigură sub toate raporturile progresul umanității.

Geniile și fruntașii neamurilor transmit din unul în altul și din generație în generație scânteia luminoasă a progresului.

De aceea este o datorie morală imperioasă mai ales față de generațiile tinere — datorie ce se impune în deosebi nouă față de studențime — de a nu trece sub tăcere, ci a pune în evidență asemenea exemple îndrumătoare, cari, ca sămânța cea bună, sunt menite să producă rod îmbelșugat.

Viața lui Toma Stelian oferă asemenea pilde îndrumătoare.

El a avut o activitate prodigioasă și rodnică.

Toma Stelian nu a ilustrat numai Facultatea noastră și, în genere, învățământul și știința juridică.

Puternica sa personalitate a cucerit locul d'înălțiu și în viața publică a țării și în barou.

Pretutindeni el s'a impus prin imensele sale însușiri: o putere de muncă fără păreche, o vastă erudiție juridică, un talent oratoric neîntrecut, o strălucită claritate de gândire și de expunere, o fermitate de caracter antică, o râvnă neînfrântă de împlinire a datoriei, un profund patriotism.

Sedința de astăzi având un caracter strict universitar, cadrul nostru urmează forțamente să fie limitat la cercetarea activității științifice și didactice a lui Toma Stelian.

Dar viața omenească este un tot, uneori chiar un tot armonic—precum este cazul cu Toma Stelian—și separarea absolută a unei singure forme de activitate ar risca să înfățișeze personalitatea lui în chip prea unilateral și prea insuficient.

De aceea, înainte de a da cuvântul d-lui profesor Vasile Dimitriu și d-lui student J. Vioreanu, cari vor expune activitatea didactică și științifică a strălucitului defunct, voi schița, în linii mari și în scurte cuvinte, celelalte înfățișări ale activității lui.

Născut în Craiova la 3 Aprilie 1860, Toma Stelian și-a făcut studiile juridice întâi în țară, la Facultatea noastră. Apoi le-a completat la Facultatea de Drept din Paris, unde a urmat și cursurile Școlii de științe politice.

De pe băncile Universității s'a semnalat prin studii strălucite. Teza sa de doctorat în drept a rămas celebră; iar școala de științe politice a absolvit-o ca „laureat“.

Intors în țară, a fost numit magistrat la Tribunalul Iași.

Curând a dobândit apoi prin concurs catedra de drept comercial la Facultatea din Iași. Numirea la acea Facultate s'a făcut pe ziua de 20 Noembrie. 1885. S'au împlinit dar 40 ani fără câteva zile.

La 1897 a fost transferat la catedra de Drept comercial a Facultății din București.

Un an după numirea sa la Facultatea de drept din Iași, a părăsit magistratura și s'a înscris în barou, intrând în acelaș timp în arena politică.

Magistraturei Stelian a aparținut puțină vreme.

Dar caracterul lui era așa de potrivit cu această

înaltă misiune, încât s'ar putea zice că el a rămas magistrat toată viața.

A rămas magistrat: prin probitatea sa exemplară, prin repulsiunea sa contra favorurilor, prin incapacitatea sa de a face o nedreptate, prin grija sa de a aduna toate elementele spre a-și forma o judecată nepărtinitoare, prin aversiunea sa contra compromisurilor.

Aceleași calități sufletești unite cu strălucitul său talent oratoric și cu darul său prodigios de argumentare, au dat carierei sale de avocat o splendoare neîntrecută.

El a rămas, la bară, slujitor neprihănit al Dreptății. Interesele ce avea datoria să apere nu l-au făcut nici odată să uite că, mai presus de toate, era în slujba Justiției. De aceea autoritatea sa era formidabilă.

Slujind astfel aproape 40 ani la altarul Dreptății, Toma Stelian a contribuit, într-o largă măsură, la formarea Dreptului Jurisprudențial, după cum, pe altă cale, prin lecțiile sale strălucite, la Iași și București, a contribuit la formarea atâtor generații de juriști.

Sperăm că printre manuscrisele lui se vor găsi elementele multor monografii juridice și în special elementele cursului său de Drept Comercial.

Facultatea de drept din București, căreia Stelian cu atâta dragoste i-a lăsat și manuscrisele sale și foarte bogata sa bibliotecă, își va face o datorie de a tipări cursul său.

La tribuna parlamentară și în diversele manifestări ale vieții politice, frumoasa sa elocință, mintea sa clar-văzătoare și marea sa autoritate morală l-au impus curând.

De aceea, în criza grozavă dela 1907, pricinuită de rășcoalele țărănești, s'a făcut apel la dânsul pentru a contribui la remedierea crizei.

Numit Ministru al Justiției, el pe de o parte a contribuit prin sfatul și competența sa la înfăptuirea diverselor reforme reclamate de împrejurări în alte domenii, iar pe de altă parte s'a consacrat reformării Justiției.

El s'a ocupat mai întâiu de problema esențială a recrutării magistraturei, căutând a stabili prin lege garanții pentru a avea magistrați capabili și integri.

În acest scop a introdus examenul pentru intrarea în magistratură, înființarea stagiului și sistemul de a se face numirile și înaintările pe baza listelor prezentate de Consiliul Superior al Magistraturei.

Apoi a generalizat inamovibilitatea judecătorilor. Spre a înlesni cursul Justiției, a introdus ideea Judecătorului unic.

Preocupându-se asemenea de primejduirea siguranței Drepturilor prin diversitatea de interpretare a legilor, Toma Stelian a introdus în legea Curței de Casație norme destinate a asigura stabilitatea Jurisprudenței.

Pe de altă parte, înțelegând datoria Statului de a pune la dispoziția sătenilor o Justiție mai expeditivă și mai puțin costisitoare, Toma Stelian a organizat ambulanța judecătorilor de pace.

Aceste reforme și altele, unite cu o înțeleaptă îndeplinire a atribuțiilor ministeriale, au adus mari îmbunătățiri în organizarea și împărțirea Justiției și constituiesc un titlu pentru recunoștința țării.

La izbucnirea războiului mondial, Toma Stelian, îndemnat de adâncul său patriotism, a fost printre cei d'întâi, cari au luptat pentru intrarea în războiu a României spre realizarea idealului național.

La 1915, Toma Stelian, a pronunțat în Senat — eram atunci colegul său în Senat — un emoționant discurs, plin de avânt patriotic, prin care cerea intrarea noastră în acțiune.

Mai târziu, în țară și în străinătate — în special la Paris, unde a fost Președintele Coloniei Române — a desfășurat o activitate fecundă în chestia națională.

Ultima însărcinare politică ce a primit a fost aceea de a susține interesele României întregite la stabilirea Statutului Dunărei, în 1920.

Iată, în liniamente mari și aproximative, activitatea prodigioasă și rodnică desfășurată de Toma Stelian, și meritele lui neperitoare, cari îi dau drept la întreaga noastră venerațiune și la recunoștința țării întregi.

Este îndrăzneț a încerca să prindem într-o singură formulă caracteristica unei vieți atât de frumoase și atât de bogate. Dar, de am încerca aceasta, cred că nu am fi departe de adevăr, dacă am zice că lui Toma Stelian i se poate aplica, în sensul său cel mai înalt, definițiunea dată oratorului de Canton Censorul: Vir bonus dicendi peritus. Virtute și talent, în cea mai înaltă accepțiune a acestor cuvinte, iată esența nobilei vieți a lui Toma Stelian.

A fost Toma Stelian o mare virtute și caracterul său virtuos dă o sublimă armonie întregii sale vieți.

Toma Stelian a fost un om, nu clădit din frânturi, ci croit dintr'o bucată.

Cel ce a zidit toate pare că a întrebuințat două mijloace pentru zidirea fapturilor omenesti. De cele mai multe ori el a încheșat lutul și sufletul fapturii noastre din părți diverse unite la un loc. Alteori însă — foarte rar — el a modelat făptura din plin bloc, a zidit din stâncă. Dintre aceste din urmă făpturi era Toma Stelian.

Existența sa toată este o linie dreaptă. Întreaga lui viață are limpeziciunea cristalului și o energie fără seamăn a străbătut-o de la un capăt la celălalt.

Și acum oare totul s'a pierdut?

Această energie, acest talent, această virtute — toate aceste comori — au pierit oare fără urmă?

Nu. Un ecou a rămas și va rămâne.

În armonia universală a firei, viața celor mai

buni dintre noi este un imn ce se înalță către Creatorul Suprem ori către nemărginita Natură.

Mâna aspră a morței nu isbutește a amuți cu totul acordurile acestui imn.

Ecoul lui se prelungește — după stingerea noastră — mai îndelung sau mai puțin îndelung, mai puternic sau mai slab, adăugind elemente noi la uriașa Simfonie a Naturei.

Auzim încă ecoul imnului lui Toma Stelian.

Fie ca și urmașii noștri să-l audă!

Fie ca memoria lui să se perpetueze în veci!

Un Ministru și un om!

Marelui TOMA STELIAN

Acum 17—18 ani apărea sub semnătura mea într'un volumaș de Schițe de la bara Justiției, un mic articolăș în care, pe deoparte arătam că la numirile în magistratură se preconizează și consultarea șefilor politici de județ, iar într'o altă ordine de idei, combăteam „ambulanța” introdusă în noua lege a Jud. de ocoale de la 1908.

Un an după aceea printr'o petițiune laconică solicitam un post de magistrat stagiar, în magistratură.

Nu trecuse nici 2 săptămâni dela trimiterea petițiunii mele, când un aprod de la Ministerul Justiției, mă invita pentru o anumită oră la departamentul Dreptăței, al cărui titular era Toma Stelian.

La ora indicată apăsam pe mânerul clantei cabinetului său și mă găseam față în față cu marele om de Stat.

Îmi indică fotoliul roșu de lângă biuroul său și după aceea trase săltarul biuroului, de unde scoase volumașul meu.

Apoi surâzând îmi spuse:

— Am citit articolul d-tale și voesc să te convingi că nu este tocmai așa, de aceea îți promit că în câteva zile vei fi numit în magistratură și într'o localitate mai bună.

Mulțumindu-i, îmi întinse mână și mă concediă.

Trecuse abia vre-o 10 zile și pe la orele 11 a. m. într'o zi mergeam spre tribunal cu distinsul meu coleg, pe atunci, Chiriță Vasilescu.

Ne aflam prin dreptul lui „Indépendance Roumain” și din partea opusă nouă, apăru ministrul Toma Stelian.

Ajungând în dreptul nostru, mă desfăcui de brațul amicului meu, Chiriță Vasilescu, și-l salutai respectuos:

Toma Stelian văzându-mă nu se mulțumi numai a ne răspunde la salut, dar se opri, îmi întinse mâna și îmi spuse: Te rog să vii la minister să-ți ei decretul.

Te-am numit într'un frumuseț oraș din Moldova și adăogă: sper că te vei duce și îmi place a crede că nu vei părăsi magistratura, poate îți vei schimba și ideea despre ambulanță!

La un întâi de Mai, mă prezentam la post, unde găsiu ca șef, un judecător ideal. El se comporta numai ca șef, dar era în același timp, amic, frate, părinte, în fine, caracter cum rar se găsește.

Luai postul în primire și după câteva zile șeful meu plecă pentru o lună în concediu...

Intr'una din zile, un potentat al județului se prezentă în cabinetul meu și foarte puțin politicos, după ce întrebă de șeful meu și află cine sunt eu, îmi spuse că în procesul de contravenție de astăzi, trebuie aspru pedepsit X. și că... ține la acest lucru.

În aceeași zi, X. fu achitat pe când un lung raport al Siguranței Generale reclama ministrului Justiției, tot în aceea zi, modul greșit și părtinitor de judecată al meu, în procesul lui X.

După alte 3 zile un domn inspector făcea inspecția Judecătoreiei. Mulțumit de ce găsisese, mă rugă să mă duc la masă, căci el mai rămâne puțin. Insistențele mele de a rămâne fură zadarnice, și plecai spre casă.

În lipsa mea însă se cercetă dosarul cu X. Inspectorul, ca și ministrul său, era la înălțimea misiunii lor.

Peste cât-va timp potentatul care reclamase în contra mea, mă căută peste tot pentru... a-mi face mai de aproape cunoștința.

Aflai cauza cu ușurință.

Pe raportul Siguranței Generale, ministrul Justiției, după ce constată că am judecat corect, făcea aspre observațiuni Prefecturii locale.

Toate mașinațiunile ce se îndreptase în contra mea pentru a fi mutat, după cum mi se promisese, se izbise ca de o stâncă de piatră!

Acesta era ministrul Toma Stelian.

După câtva timp ziarele aduceau știrea că Toma Stelian, din cauza unei serioase boale pleacă pentru o lună în străinătate, iar după alte 30 zile, tot ziarele anunțau că ministrul Toma Stelian sosește în ziua de... în Capitală, complet restabil.

Obținui o permisiune și la ziua și ora indicată eram pe peronul Gărei de Nord.

Toma Stelian sosește, svelt și voinic iar numeroși demnitari îi urează „bun venit“.

Către esire, dă, însă cu ochii și de mine, iar eu îl salut, îngânând satisfacția ce am de a-l vedea sosind sănătos. Toma Stelian, îmi mulțumește lăcrămand, strângându-mi mâna cu efusiune. Gestul meu fusese mai valoros și-l atinsese mai mult decât prezența a numeroșilor demnitari.

Un mic magistrat care dintr'un colț uitat al Moldovei, vine să-i ureze „bun sosit“ mișcase mai mult inima sa cea nobilă, decât toată curtuozia a demnitarilor ce-l înconjurase în aceea zi, și în acel moment.

Acesta era Toma Stelian, omul !...

CORNELIU T. MAIORESCU

Jude ocol Poenarii-Burchi, jud. Prahova

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 3 Iulie 1925

Președinția d-lui EM. MICLESCU, Președinte

Ion Misirliu cu R. M. S.

Decizia No. 1801

Exploatarea și administrarea R. M. S. Contravenție constatată. Amendă aplicată de instanțele judecătorești. Ertarea ei de către ministru ridică constatatului dreptul la primă, dacă măsura aceea nu a fost anulată. Rațiune. Art. 86 și 3 din lege.

Constatator și doveditor. Dreptul la primă din

valoarea mărfii confiscate. Quantum. Aplicațiune. Art. 86 al. I din lege.

Dacă amenda la care a fost condamnat judecătorește contravenientul la dispozițiunile legii de exploatare a R. M. S., a fost ertată de către ministrul de finanțe, această măsură administrativă, legală sau nelegală, ridică constatatului contravențiunii dreptul la prima de 40% din valoarea acestei amenzi, cât timp ertarea de amendă a rămas în picioare și nu a fost atacată cu recurs în contencios.

Intr'adevăr, din combinația art. 86 și 3 din legea respectivă, rezultă că sus arătată primă nu se poate achita decât din amenzile efectiv încasate de Stat și în acest caz Statul nu a încasat nimic.

Potrivit art. 86 al. I, constatatului și doveditorii unei contravenții la legea de exploatare a R. M. S., au dreptul și la o primă de 25% pentru fiecare din valoare mărfii confiscate. În cazul când constatatul contravențiunii este și doveditorul ei — dănsul are dreptul la o primă de 50% din valoarea acestei mărfi.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d. consilier Gr. Ștefănescu, pe d. adv. Nițeanu pentru recurent și pe d. adv. Cancicov pentru intimata în susținerea și combaterea motivelor de casare, și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ioan Misirliu contra deciziei Nr. 8 din 925 a Curții de apel Iași, s. I-a dată în proces cu Ministerul de finanțe, Direcțiunea generală a R. M. S. pentru pretenții.

Văzând motivele I și III de casare astfel formulate:

I. Violarea art. 86 din legea monopolurilor Statului. Greșita interpretare a faptelor.

Am susținut în fața onor. Curții de Apel Iași că acțiunea mea în ceea ce privește plata primei de 50 la sută din valoarea amenzii de 585.680 lei, aplicată contravenientului Lev Cuciuc din Chișinău, str. Haralambie No. 24, ce mi se cuvine, în calitate de doveditor (descoperitor) și constatat al contravențiunii la legea R. M. S., descoperită și constatată în Chișinău la 31 Mai 1920 st. v., str. Gagulschaia No. 3 și am dovedit că această sumă administrația Regiei trebuia să mi-o plătească din momentul rămânerei definitive prin justiție, independent de faptul că a încasat-o sau nu, că s'a transformat în zile de arest sau nu, că s'a asigurat sau nu, îndestularea Regiei în averea contravenientului, că o va anula, iertă, etc. sau nu.

Ca o dovadă mai mult că prima trebuie plătită independent de încasarea amenzii, am susținut Onor. Curți că în materie de contravenție R. M. S. nici nu se poate concepe o neîncasare a amenzii aplicate și rămase definitivă prin justiție, întrucât în caz de insolvabilitate a contravenientului ea (amenda) se transformă de drept în închisoare, deci Statul este acoperit. Plus că art. 77 prevede că chiar dacă contravenientul este solvabil și n'a achitat sau n'a consemnat măcar amenda integrală în termen de 30 zile libere dela înmânarea somației de plată, se va considera de drept insolvabil și se va transforma amenda în închisoare.

Am arătat și susținut, că însuși textul art. 86 din lege, spre deosebire de legea vămilor, timbrului etc., nu vorbește decât de plata primelor din valoarea amenzilor și nu din amenzile încasate.

Onorata Curte de Apel în unire cu concluziunile reprezentantului R. M. S. îmi respinge acest capăt de cerere privitor

la plata primei de 50 la sută din valoarea primei pe o considerațiune streină de lege, anume aceea că ar fi inadmisibil ca Regia să-și fi impus prin lege greaua sarcină de a plăti din bugetul ei ordinar sume ce n'au putut figura mai întâi ca venituri (încasate), considerațiune la care ajunge printr'o greșită interpretare a art. 86 și numai cu vădita violare a lui.

III. Violarea art. 2 și 7 din legea R. M. S. Rea interpretare, denaturare.

La primul capăt de cerere, acel al primei de 50 la sută din valoarea amenzii aplicate lui Lev Cuciuc, mi s'a opus ca forță majoră a neplății acestei prime și faptul că Ministerul de Finanțe personal a dispensat de amendă pe contravenientul Lev Cuciuc.

Am arătat că după art. 2 din legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Statului se conduce de un Director general și de Consiliul de administrație cu atribuțiuni bine definite și cu totul independente de Ministerul de Finanțe, Ministerul de Finanțe având numai un drept de supraveghere bine determinat și strict limitat prin art. 2 și 7 din legea R.M.S.

Am arătat de asemenea că potrivit acestui drept de supraveghere, Ministerul nu putea dispensa de plata unei amenzi pe contravenient și pe un motiv ridicol care solicitase deja chiar Direcției R. M. S. scutirea și aceasta o refuzase anterior pe considerațiuni bine motivate, și independent de faptul scutirii de către Ministerul de Finanțe, încă aceasta nu poate să-mi fie opozabilă fiind făcută de o persoană fără calitate și în afară de sfera atribuțiunilor și a legii R. M. S. în cauză.

Judecata nu a ținut seamă de aceste obiecțiuni ale mele cu privire la lipsa de calitate a Ministerului de Finanțe și la separațiunea deplină ce există între Administrația R. M. S. și Ministerul de Finanțe căruia Direcția R. M. S. nu-i varsă decât veniturile cum fac și celelalte Ministere.

Prin reaua interpretare a art. 2 și 7 cu violarea lor Onorata Curte de Apel exhonorează Direcția R. M. S. de plata primei și denaturând cererile și motivele mele ajunge să spună că eu nu pot discuta în acest proces drepturile ce un Ministru și-a arogat în atribuțiile altei administrații pentru faptul că în primul rând această administrație (Ministerul de Finanțe) nu a fost citat în instanță, pe de altă parte, că aceasta ar fi un act administrativ de autoritate ce cade în atribuțiunea unei alte instanțe de a judeca și anula.

Pentru asemenea argumentare s'a denaturat în totul concluziile și apărările ce am făcut în instanță s'a omis de a se pronunța asupra valabilității unei asemenea scutiri făcute de o persoană fără calitate, omisiune care de asemenea este esențială și cu violare de lege se justifică o asemenea măsură.

Având în vedere deciziunea supusă prezentului recurs din care rezultă că, prin sentințe judecătorești rămase definitive contravenientii L. Cuciuc și Const. Cristea fiind condamnați la plata unei amenzi de 585.680 lei și confiscarea a 366 kgr. tutun, pe baza actelor de constatare dresate de recurentul I. Misirlu, acesta a cerut potrivit dispozițiilor art. 86 legea privitoare la administrarea și exploatarea R. M. S., ca Ministerul de finanțe să fie obligat a-i plăti o primă de 40 la sută din valoarea amenzii și de 50 la sută din valoarea tutunului confiscat.

Că, Curtea de fond, statuând asupra acestei acțiuni, respinge cererea în ce privește prima de 40 la sută din valoarea amenzii și a obligat Ministerul la plata sumei de 21.184 lei ce reprezintă 25 la sută din valoarea tutunului confiscat.

Că, pentru a hotări astfel instanța de fond constatată în fapt și motivează ca, deși condamnatiunea la amendă a contravenienților sus arătați, este rămasă definitivă, totuși recurentul minister nu poate fi obligat la plata primei de 40 la sută din

valoarea ei, întrucât nu poate plăti aceste prime decât din amenzile încasate în mod efectiv; că, în speță, printr'o rezoluție a titularului acestui Departament, contravenientul principal L. Cuciuc, a fost scutit de plata amendei la care l'a condamnat judecata, pe considerațiunea că contravenițiunea a comis-o la data punerii în aplicare a legii R. M. S. din Basarabia; că dreptul Ministerului de a putea sau nu eră amendă, nu poate fi judecat în speță, cât timp Ministerul nu figurează în instanță, pe lângă că răspunderea lui nu se poate stabili decât pe căile speciale prevăzute de art. 107 al. 2 din Constituție; că, deși scutirea nu-l privește decât pe L. Cuciuc, cererea recurentului ca să fie obligat Ministerul pentru amenda lui Cristea, care este solidar răspunzător, nu poate fi luată în seamă, fiind formulată pentru prima oară în apel.

Având în vedere că prin motivele I și III de casare se invoacă violarea art. 86, greșita interpretare a faptelor, violarea art. 2 și 7 din legea R. M. S., reaua lor interpretare și denaturare, toate cu privire la respingerea cererii referitoare la prima de 40 la sută din valoarea amendei;

Considerând că, art. 86 din legea în discuție, după ce dispune în prim rând ca produsul amenzilor să se încaseze la tezaurul public, prevede apoi că se acordă denunțătorilor și doveditorilor prima de 40 la sută din valoarea amendei, de unde rezultă că, această plată se face din amenda efectiv încasată de Stat; că, aceasta mai rezultă și din cuprinsul al. 3 din acest text de lege prin care se acordă Ministerului de finanțe facultatea de a distribui aceste prime chiar înainte ca condamnatiunea să fi rămas definitivă, ceea ce învederează că, numai la aprecierea organelor Ministerului se poate acordă prima înainte ca ea să fi fost efectiv încasată de Stat;

Considerând că, în speță, este constant că, amenda la care contravenientii Cuciuc și C. Cristea au fost condamnați deși rămasă definitivă nu a fost încasată de Stat, de oarece prin rezoluțiunea Ministerului de finanțe, deci printr'o măsură de ordin administrativ, contravenienții au fost iertați de amenda la care au fost condamnați;

Că, independent de faptul dacă această măsură administrativă este ori nu legală, cât timp ea însă este rămasă în picioare, căci nu a fost atacată de recurent în contencios, tezaurul public rămânând privat de amenda sus arătată urmează că, dreptul la prima de 40 la sută din valoarea ei, al recurentului nu poate fi recunoscut de justiție;

Că, pentru aceste considerațiuni, motivele I și III de casare devenind nefondate se resping.

Asupra motivului IV de casare astfel formulat:

IV. Greșita interpretare a art. 327 al. 2 proc. civ. și nemotivare. Am arătat ca un motiv al susținerilor cererilor mele că contravenițiunea a fost săvârșită de Lev Cuciuc și Const. Cristea, că deci, doi au fost condamnați la amendă, că plata amenzii era solidară conform art. 75 legea R. M. S. și că chiar dacă Lev. Cuciuc a fost scutit de amendă, în ce privește pe Cristea, apelul său a fost respins ca tardiv, contravenițiunea prin urmare a rămas definitivă și nu s'a făcut cu nimic dovada insolabilității contravenientului, din contră noi am dovedit cu actele (procesele verbale) administrate la dosar că i s'a sechestrat imobilul din Chișinău ștr. Colodessaia No. 10 de valoarea superioară amenzii.

Că faptul că amenda n'a fost încasată din partea lui Cristea nu exhonorează de plată administrația regiei, Onorata Curte

se oprește de a mai examina acest nou motiv al meu și pe considerațiunile trase din art. 327 al. 2 proc. civ.

Acest fel de a vedea lucrurile când cele de mai sus nu constituiesc cereri noi, ci cel mult apărări și argumentări noi, constituie de asemenea o violare și greșită interpretare a art. 327 al. 2 proc. civ.

Considerând că, este contant că, prin acțiunea sa dela întâia instanță, recurentul nu a cerut decât prima pentru amenda aplicată autorului principal L. Cuciuc; că, astfel fiind cu drept cuvânt și cu o exactă aplicare a principiilor din art. 327 pr. civ., Curtea de fond a respins cererea formulată pentru prima oară înaintea ei de ai se acordă prima pe temeiul amendei aplicate și lui Cristea, și aceasta cu atât mai mult cu cât odată ce s'a iertat de Minister amenda autorului principal L. Cuciuc, împlicat s'a iertat și amenda complicei C. Cristea.

Că, dar, și acest motiv de casare devine nefondat și se respinge.

Asupra motivului II de casare astfel formulat:

II. Violarea art. 82 al. II, Omisiune esențială. Nemotivare.

Am cerut onoratei Curți de Apel Iași să se constate că eu sunt singurul doveditor (descoperitor) și constatat, ceea ce s'a și făcut și în consecință să oblige administrația Regiei a-mi plăti 50 la sută din valoarea tutunului confiscat câte 25 la sută. Onor. Curte de Apel deși constată că în adevăr eu sunt singurul doveditor și constatat din toate probele administrate la dosar, prin omisiune esențială îmi admite numai în parte acest capăt de cerere, obligă administrația Regiei a-mi plăti numai 25 la sută din valoarea tutunului confiscat, deși legea prevede în mod clar și categoric câte 25 la sută din valoarea tutunului... a) pentru denunțatori și b) pentru constatați, adică în total 50 la sută, în cazul de față lei 42.368, iar nu 21.184 cât a acordat.

Deși însuși reprezentantul Regiei nu s'a opus la stabilirea exclusivă a calității mele de doveditor și constatat al contravenției, totuși Onor. Curte cu violarea art. 86 al. II majorează numai la 25 la sută drepturile mele, omite a se pronunța asupra celui alt procent de 25 la sută din valoarea tutunului confiscat și prin nemotivare lasă să se creadă că mi-a admis întreg al doilea capăt al acțiunii, după cum legea îmi acordă, fără putința de interpretare.

Considerând că, potrivit art. 86, al. I din legea în discuțiune, pe lângă prima ce se acordă agenților constatați și doveditori din valoarea amenzii încasate de Stat, se mai acordă fiecăruia din ei și o primă de 25 la sută din valoarea mărfurilor confiscate; că prin alin. 4 se precizează că, dacă constatarea contravențiunii se face chiar de agentul doveditor, prima ce li se cuvine este de 50 la sută.

Că, în speță deși însăși instanța de fond constată că recurentul singur este și constatat și doveditorul contravențiunii, constatare rămasă definitivă prin faptul că Ministerul nu a introdus recurs, îi acordă însă numai 25% din valoarea mărfii confiscate iar nu 50%, cum prevede textul de lege precitat;

Că de aceea prezentul motiv de casare prin care se critică din acest punct de vedere soluțiunea Curții de fond devenind fondat, se admite casându-se asupra lui această deciziune și trimițându-se pricina să se judece din nou în această privință.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV, SECȚIA I

Audiența dela 27 Iunie 1924

Președinția d-ului D. CERNESCU, președinte

D-na Agnes Demetriade cu firma Eugeniu Behles

Jurnalul No. 10846

Hotărâri preparatorii. Dacă pot fi modificate sau chiar revocate? Art. 160 pr. civ.

Când printr'un jurnal s'a respins proba cu martori unui reclamant, dar ulterior s'au produs acte noi cari schimbă soluțiunea dată prin acel jurnal ce se dăduse în mod preparator, el poate fi modificat sau chiar revocat cu condițiunea esențială ca modificarea sau revocarea să fie motivată.

S'au ascultat d-nii av. Al. Mavrojani pentru reclamanta Agnes Demetriade și Firma Eug. Behles prin lichidatorul N. Panaitescu.

Tribunalul,

Având în vedere cererea reclamantei Agnes Demetriade de a i se admite proba cu martori prin comisie rogatorie către Trib. Brăila unde locuiesc martorii ce se vor propune de reclamantă pentru a dovedi acțiunea;

Având în vedere că deși printr'un jurnal anterior din 10 Mai 1922, a respins această cerere motivând pe faptul că firma pârâtă și-a achitat obligațiunea sa luată către D-na Agnes Demetriade, atunci când a închiriat șlepul, aceia depunând suma corespunzătoare de 60 lei de kgr.;

Având în vedere că această constatare anterioară a Tribunalului, este eronată, fiind că chiar din cuprinsul celui jurnal se constată că firma debitoare a depus o sumă mai mică;

Având în vedere că pentru astăzi se produce o serie de noi acte, ca: facturi, liste ș. a., cari schimbă cu totul soluțiunea dată de Tribunal prin acel jurnal.

Având în vedere că Tribunalul nu este legat prin hotărârile preparatorii ce le pot modifica și chiar revoca putând reveni prin urmare asupra unui jurnal ce se dăduse în mod preparator.

Pentru aceste motive admite proba cu martori cerută, etc.

(ss) D. Cernescu, R. Mărgăritescu.

NOTA. Jurisprudența stabilită mai sus de Trib. Ilfov, s. I com. este că: judecătorii pot să revină asupra încheierilor date, revocându-le sau modificându-le, când ulterior se aduc în discuțiune elemente noi, cari schimbă cu totul soluțiunea dată prin acele încheieri preparatorii, bine înțeles cu condițiunea esențială ca revenirea să fie motivată, cu toate că judecătorii nu sunt legați prin aceste încuviințări pregătitoare (art. 160 pr. civ.).

Nu tot astfel se poate zice de jurnalele premergătoare sau interlocutorii, de cari judecătorii sunt legați, căci aceste încheieri deși nu hotărăsc în totul pricina, prepară dezlegarea ei.

Dispozițiunea de mai sus din procedura noastră este luată din procedura franceză, care face distincțiune între procedura preparatorie, interlocutorie, provizorie și definitivă, și-și are rostul ei, căci asupra unora se poate reveni, iar asupra altora nici în Franța judecătorii nu mai pot reveni.

Nu suntem de părere cu teoria acelor juristi cari susțin că la noi judecătorii pot să revină asupra unor încheieri preparatorii, pur și simplu fără motivare. (Vezi *Alexandresco*, t. VII, p. 294; Cas. I, 24 Oct. 1907, Bul. p. 1198; C. Iași II, 27 Oct. 1904, și altele).

ALEX. MAVROJANNI

Avocat

TRIBUNALUL PRAHOVA SECȚIA I

Audiența dela 3 Noembrie 1925

Președenția d-lui C. HARAGA, judecător

Petre M. Stoicescu ș. a. cu Ion Al. Boșilcă și alții

Sentința civilă

Vânzare de imobil. Vanzător care, după ce a încheiat prin act autentic, vânzarea cu o persoană, e ademenită de altă persoană îi vinde același imobil și printr'un concert fraudulos face ca acesta să transcrie actul înaintea primului cumpărător. Achizitor de rea credință. Acțiune în anularea actului pornită de primul cumpărător. Admitere.

Concertul fraudulos, care a avut loc între al doilea cumpărător și vânzător, la facerea unui act de vânzare, cu scopul de a fraudă printr'o transcriere rapidă pe primul cumpărător, care a dobândit același imobil dela același vânzător, este suficient pentru înlăturarea ultimei vânzări, fără să mai fie nevoie a stabili și fraudă săvârșită, cu ocaziunea transcrierii ei.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut de Petre M. Stoicescu și Ion M. Stoicescu, din comuna Scorțeni, județul Prahova, contra cărtei de judecată civilă Nr. 42-1919, a judecătoriei Ocolului rural Băicoi, pronunțată în procesul dintre sus numiții și Ion Al. Boșilcă, Iancu Al. Constantinescu și Zamfir M. Cazan, toți din comuna Scorțeni;

Având în vedere actele, lucrările dela dosar, și susținerile părților, din cari se stabilesc în fapt următoarele:

La 17 Iunie 1916 s'a autentifică de apelanți la judecătoria rurală Băicoi, actul de vânzare sub No. 326-916, prin care cumpără dela Ion Lixandru Boșilcă a treia parte din dreptul său de moștenire de la defuncta sa mamă, Manda L. Boșilcă, în trei porțiuni de teren, situate în comuna Scorțeni, și arătate anume în act, urmând ca actul să se trimeată de judecătoria la transcriere, conform legii judecătorilor de ocoale. Același vânzător Ion Al. Boșilcă, ademenit de intimatu Zamfir M. Cazan, cărciumar în comuna Scorțeni, pe atunci, la care venise apelanții după autentificarea actului, să bea aldămașul cu vânzătorul, a fost prins la chei, și a petrecut noaptea de 17—18 Iunie la intimatul Iancu Constantinescu. A doua zi 18 Iunie 1916, dimineața, la ora 4, au plecat cu toții la Ploiești, ca să facă un alt act de vânzare, la tribunal, pentru aceleași drepturi vândute deja, ca să se transcrie mai repede, și să tragă clapa apelanților, cum a spus la cărciumă. La tribunal intimații au autentificat actul la 18 Iunie 1916, și l-au transcris în aceeași zi sub No. 3924; pe când actul apelanților, autentificat de judecătoria Băicoi, la 17 Iunie 1916, deși s'a expedit de judecătoria în aceeași zi la tribunal, totuși nu s'a transcris decât la 20 Iunie 1916, sub No. 3944.

Având în vedere excepțiunile de incompetență ratione materiae, invocate de intimați, și anume 1) că s'a făcut acțiunea la judecătoria pentru anularea actului lor, bazată pe motivul că s'a transcris prin fraudă, înaintea primului act de vânzare, în loc de a se face la tribunal; și al 2-lea că valoarea imobilelor din acțiune excede competența judecătoriei de ocol din 1919, sunt nefondate, pentru următoarele motive:

1) Prin acțiunea făcută de apelanți înaintea judecătoriei ocolului Băicoi, s'a cerut anularea, sau declararea fără valoare și neopozabil apelanților, a actului de vânzare autentificat de Tribunalul Prahova sub No. 2459, și transcris la No. 3924, din 18 Iunie 1916, pentru motivul că intimații, cari știau că s'a vândut acele drepturi apelanților, și se autentificase deja actul, totuși, prin fraudă concertată cu vânzătorul au dobândit aceleași drepturi. Astfel că motivul pe care își întemează acțiunea în anulare este concertul fraudulos care a avut loc cu ocaziunea confecționării celui din urmă act. Dar chiar dacă acțiunea ar avea ca motiv numai fraudă săvârșită la transcriere, totuși este știut că competența instanței în acțiunile reale imobiliare să regulează după întinderea terenului și va-

loarea lui, la judecătoria, conform art. 33 l. j. o. și după situația imobilului la tribunale conform. art. 59 pr. civ., iar nu după motivul acțiunii. Astfel că acest motiv este nenerios.

A doua excepțiune de incompetență, că valoarea imobilelor arătate în acțiune ar fi mai mare, este de asemenea nefondată, deoarece conform art. 35 l. j. o. instanța este legată după valoarea arătată în acțiune, cât timp nu s'a contestat înaintea judecătorului de ocol valoarea acțiunii, și nu s'a dovedit acea contestație. În acest caz partea nemulțumită cu evaluarea judecătorului de ocol, dacă dânsul a judecat fondul, o va ataca cu apel odată cu fondul. Astfel că dacă nu s'a contestat valoarea acțiunii la prima instanță, și nu s'a contestat și dovedit nici astăzi în apel, după toate regulile de probă, că într'adevăr valoarea ei este mai mare, nu se poate admite cătuși de puțin această excepțiune, care nu e dovedită cu nimic, și nici nu s'a cerut dovada ei, fiind enunțată numai în concluziile scrise, fără a putea fi discutată și de apelanți.

Având în vedere motivul de inadmisibilitate a apelului pentru faptul că s'ar fi schimbat de apelanți astăzi cauza juridică pentru care s'a cerut anularea actului, fapt care este prohibit de art. 327 pr. civ. deasemenea nu este fondat, pentru următoarele considerațiuni: Atât din debaterile orale, cât și din concluziunile scrise depuse de apelanți se vede că dânsii și astăzi se mențin pe aceeași cauză juridică, pe care și-au bazat și acțiunea dela prima instanță, și anume anularea actului pentru fraudă, ce a avut loc cu ocaziunea confecționării lui.

Având în vedere susținerile intimaților, că actul lor de vânzare a cărui anulare s'a cerut, este pentru o avere cu mult mai mare, decât aceea arătată în actul de vânzare al apelanților și studiind cu deamănuntul ambele acte, rezultă următoarele: Deși în actul de vânzare făcut de Ion Al. Boșilcă intimaților se prevede că le vinde tot dreptul de moștenire, pe care îl avea acesta în averea imobilă rămasă de pe urma defunctei sale mame, Manda, totuși, din cererea de contestație făcută de acest Ion Al. Boșilcă la 21 Iulie 1921, cu ocaziunea unei consolidări petrolifere, cerută de Iosif Wagner, se vede lămurit declarația scrisă și semnată de Ion Al. Boșilcă, chiar în cererea de contestație, că concedenții lui Wagner n'au putut obține dela Boșilcă, mai multe drepturi decât a avut și el în anul 1916, și anume o treime din terenul rămas moștenire dela decedata sa mamă Manda, deci aceleași drepturi, cari sunt arătate și în actul de vânzare al apelanților. Afară de aceasta, în actul de vânzare al apelanților nu se vorbește de opt porțiuni de teren, după cum au susținut dânsii în apel. Dacă în cererea de contestație la consolidare, arătată mai sus, se vorbește de opt parcele, apoi tot în aceeași cerere vânzătorul Boșilcă arată că acestea sunt proprietatea nu numai a sa, ci și a sorei sale Elisabeta Al. Boșilcă, avându-le moștenire atât dela decedata lor mamă Manda, cât și dela decedatul lor frate Nicolae Al. Boșilcă. Astfel că în actul intimaților vorbindu-se de tot dreptul de moștenire rămas de la decedata Manda Boșilcă, nu este un drept mai mare, decât acel arătat în actul de vânzare al apelanților, deci tot a treia parte din dreptul de moștenire dela Manda Boșilcă. S'a dat desigur actului intimaților această redactare ca să producă impresia că e vorba de altă avere, probabil spre a face mai dificilă înlăturarea acestui din urmă act.

Dar chiar dacă prin al doilea act ar fi vorba de o avere mai mare, apelanții la prima instanță au cerut ca acest act să nu le fie opozabil, bine înțeles, față de ce cuprinde primul act;

Având în vedere mijlocul de apărare invocat de intimați că apelanții n'au calitatea de a porni această acțiune, cât timp nu s'a făcut partajul, spre a se vedea mai întâi dacă terenurile cumpărate cad în lotul lui Ion A. Boșilcă, deoarece până la îndeplinirea acestei condițiuni, dânsii n'ar avea decât un drept de creanță. Intimații când au invocat acest mijloc de apărare, n'au ținut seamă că nu se găsesc într'un proces de lichidare, sau mai bine zis de vânzare silită a dreptului ce au apelanții prin actul de vânzare. Aceasta nu se poate face într'adevăr, de către creditorii personali ai coeredelui, până nu se face mai

întâi partajul pentru stabilirea dreptului (art. 1825 c. civ. și 494 pr. civ.).

În speță, apelanții urmăresc înlăturarea actului de vânzare și în consecință consfințirea dreptului apelanților, astfel cum e prevăzut în actul lor. Astfel că și acest mijloc de apărare este necesar.

Considerând că excepțiunile și mijloacele de apărare invocate de intimaiți sunt neserioase, și nefondate, pentru care motive s'au și respins, urmează a se discuta acest apel în fond, atât în drept cât și în fapt;

Având în vedere, că apelanții prin acțiunea de la prima instanță au cerut anularea sau declararea fără valoare și neopozabil a actului de vânzare autentificat de Trib. Prahova sub No. 2459, și transcris la No. 3924, din 18 Iunie 1916, pentru fraudă săvârșită de intimaiți și vânzătorul Ion Lixandru Boșilcă, cu ocaziunea confecționării lui, adică pentru concertul fraudulos ce a avut loc între aceste persoane la facerea actului.

Chestiunea principală care urmează a se stabili în acest proces, pentru soluționarea lui, este de a se ști dacă la ivirea unui proces între doi achizitori, cari au dobândit succesiv aceleași drepturi reale imobiliare, dela același vânzător, proces făcut din cauză, că s'a transcris înainte vânzarea făcută în urmă, se poate sau nu invoca cu succes, ca motiv pentru înlăturarea ultimei înstrăinări, concertul fraudulos, ce a avut loc între cel din urmă achizitor și vânzător, sau este nevoie a se stabili și fraudă săvârșită cu ocaziunea facerii transcrierii?

În această chestiune atât doctrina franceză cât și cea română reprezentată prin juriconsulți de seamă ca: *Colin et Capitant, George Ripert, Aubry et Rau, Baudry et Lacantinerie et Barde, Th. Huc* și ilustrul nostru juriconsult *Dimitrie Alexandresco*, sunt de părere că concertul fraudulos intervenit între al doilea achizitor și vânzător, la confecționarea actului, cu scopul de a escroca pe primul cumpărător, printr'o transcripțiune rapidă, este suficient pentru înlăturarea actului autentificat în urmă;

Astfel *George Ripert* în tratatul său „La regle morale dans les obligations civiles“, după ce spune la pag. 249 că trebuie să căutăm fraudă în voința celui care face actul, în voința de a face rău în elementul imoral, adaugă la pag. 307 că fraudă constă în înțelegerea dintre vânzător și al doilea cumpărător, cu scopul de a jefui pe primul cumpărător, printr'o transcriere rapidă. Același autor spune la pag. 275 că sunt o serie de deciziuni, prin cari s'a înlăturat vânzările făcute în urmă și transcrise mai întâi, obligându-se cumpărătorii din urmă a respecta prima vânzare.

Colin et Capitant, în vol. I, pag. 969, spune un caz când vânzătorul, știind că primul achizitor va transcrie a doua zi, se înțelege cu un alt achizitor căruia îi vinde a doua oară, și transcrie în aceeași seară, s'a decis, în acest caz că primul achizitor este preferat;

În acest sens avem pe *Aubry et Rau*, vol. II, pag. 459.

De asemenea și *Baudry et Lacantinerie et Barde*, vol. I, obligations, pag. 439 No. 396, spune că în regulă generală, între doi achizitori, succesivi ai aceluiași imobil, va fi preferat acel care a făcut transcrierea întâi, afară dacă nu există un concert fraudulos, între al doilea achizitor și vânzător, săvârșit cu ocaziunea vânzării, și transcrierii în dauna primului cumpărător. În același sens avem și pe *Th. Huc* vol. 7, pag. 127;

Deasemenea *D. Alexandresco*, în vol. VII, pag. 548, No. 3, spune că: achizitorul unui imobil, se poate prevala de lipsa transcrierii unei achizițiuni anterioare, chiar dacă a avut cunoștință despre dânsa; acest drept încetând pentru el, numai când ar fi existat fraudă din partea lui, concertată cu vânzătorul contra primului cumpărător. Acest ilustru juriconsult adaugă că există controversa sub regimul vechei proceduri, în această privință; astăzi însă modificarea adusă art. 723 pr. civ. este formală în sensul arătat mai sus.

Dar nu numai doctrina franceză și română e în acest sens ci și jurisprudența Înaltei Curți de casație. Astfel Înalta Curte,

secția I, prin deciziunea publicată în „Buletinul Casației“ din 1906, pag. 265, stabilește că contractul transcris în urmă este opozabil celui transcris înainte, când cel transcris înainte a fost încheiat cu viclenie. Cu această ocazie Înalta Curte arată că excepțiunea de viclenie din art. 723 pr. civ. nu se poate referi numai la viclenia întrebuințată spre a împiedeca transcrierea primului contract, deoarece atunci transcrierea ar deveni un scut pentru actele frauduloase. Mai adaugă Înalta Curte că un astfel de sistem nu poate fi al legiuitorului, căci nu se poate admite ca un act datorit manoperei lor frauduloase să-și producă efectele sub protecția legii, și a justiției; și nu se poate concepe un astfel de sistem, fără călcarea principiilor de bună credință și moralitate, cari sunt baza legislațiunei noastre;

În acest sens avem și deciziunea No. 199 din 28 Martie 1916 a Înaltei Curți de casație, s. I, publicată în *Jurisprudența română*, anul 1916—1918, No. 368, cum și sentința civilă a Trib. Putna s. I, din 19 Noiembrie 1910, publicată în *Curierul Judiciar* No. 14-911. Au fost și jurisprudențe contrare date de Înalta Curte, una din 1888 (Dan, 15) și alta din 1915 (Dan, 27);

Considerând că s'a stabilit cu suficiență ca atât doctrina cât și jurisprudența sunt în sensul că concertul fraudulos dintre al doilea achizitor și vânzător la încheierea actului, făcut cu scopul de a fraudă pe primul achizitor, printr'o transcriere rapidă, este suficient pentru înlăturarea ultimului act, fără să mai fie nevoie a stabili fraudă săvârșită și cu ocaziunea transcrierii; urmează a stabili acum faptele din cari rezultă acel concert fraudulos, între intimaiți și vânzătorul Ion A. Boșilcă;

Având în vedere că din depozițiile martorilor Ghiță Munteanu, Toma I. Avram, Costică I. Dumitrache, Costică Rădulescu, audiați sub prestare de jurământ pe Sf-ta cruce, conform art. 196 pr. civ., în ședința dela 16 Mai 1925 și Gh. Scorțeanu audiat tot sub prestare de jurământ, conform legii, în ședința dela 13 Iunie 1925, se stabilesc următoarele: Apelanții după ce au autentificat actul de vânzare făcut cu Ion Al. Boșilcă la judecătoria Bordeni, în ziua de 17 Iunie 1916, s'au dus împreună cu vânzătorul la cărciuma intimatului Zamfir Cazan, din Scorțeni, să bea aldămașul. După ce au plecat, apelanții din cărciumă, a rămas vânzătorul Ion Al. Boșilcă și cu Zamfir M. Cazan, cari au proiectat să facă un alt act de vânzare, pentru aceeași avere vândută apelanților. Seara, venind martorii la cărciuma lui Cazan, au găsit tot acolo pe vânzătorul Boșilcă, punând la cale cu intimaiții această din urmă vânzare. Cu acea ocazie, intimatul Iancu Constantinescu, spunând că n're bani, i-a răspuns Zamfir Cazan că-l împrumută dânsul, că vrea să facă boala, și să tragă clapa apelanților cu primul act de vânzare, fiind ură personală între Cazan și apelanți. În cărciumă s'au hotărât ca să facă vânzarea, a doua zi numaidecât la tribunal, ca să transcrie înainte de a veni primul act dela judecătoria Bordeni la tribunal pentru transcriere. În noaptea de 17 spre 18 Iunie 1916, vânzătorul I. A. Boșilcă fiind pe jumătate beat, s'a dus la intimatul Iancu Constantinescu, unde s'a cărat țuca dela Z. Cazan, până l'a îmbătat de tot pe Boșilcă. A doua zi, 18 Iunie 1916, la ora 4 dimineața, au plecat cu toții la Ploiești, ca să facă actul la tribunal și să transcrie înainte. Intimaiți au spus lui Boșilcă că vor face un act de concesiune, iar la tribunal au făcut act de vânzare. După ce au făcut actul de vânzare la tribunal, Boșilcă s'a plâns martorului Costică Rădulescu, că nu i-a plătit nimic.

Considerând că din depozițiile martorilor arătați mai sus, se stabilește cu suficiență că intimaiții au ademenit pe Ion Al. Boșilcă prin băutură, ca să le facă a doua vânzare la tribunal, spre a o transcrie înaintea primei vânzări; știind că la tribunal se transcrie imediat și să tragă clapa apelanților, după cum a declarat la cărciumă după facerea primului act;

Având în vedere că din depozițiile martorilor arătați mai sus, rezultă cu suficiență, nu numai manoperele dolosive întrebuințate de intimaiți, dar și concertul fraudulos, care a avut loc între ei și vânzător, ca să facă a doua vânzare la tribunal,

imediat a doua zi după autentificarea primului act dela judecătoria Bordeni, spre a transcrie înainte și a trage clapa primului achizitor;

Având în vedere că dolul deși e tot una cu fraudă, totuși se deosebește într-o câtva de fraudă. Astfel la dol este nevoie neapărat de manopere dolosive, și el viciază în esență sa conștientul; pe când la fraudă, de cele mai multe ori nu se cere nici o manoperă, și este concertată adeseori între părțile contractante (*D. Alexandresco, vol. VI, n. 1*). Astfel că deși nu e nevoie să căutăm anume manopere frauduloase pentru stabilirea concertului fraudulos, care în speță rezultă în mod evident, și se degajează cu prisosință din împrejurările arătate de martori, cum s'a făcut al doilea act, și graba cu care s'a transcris, totuși, avem cu prisosință și astfel de manopere, cari se văd tot în declarațiile martorilor, cum este faptul că l'au îmbătut pe Boșilcă, cu scopul de a trage clapa apelanților;

Având în vedere că vânzătorul Ion Al. Boșilcă, a făcut singur acțiune pentru anularea acestui din urmă act de vânzare, prin cererea înreg. la No. 4683-919 la judecătoria Băicoi, care s'a terminat printr-o tranzacție făcută între intimați și Boșilcă;

Având în vedere că din depozițiile martorilor Anton Georgescu, Costache Anghelache și Constantin R. Ciovlică, propuși de intimați și audiați sub prestare de jurământ pe Sf-ta cruce, conform art. 196 pr. civ., cu ocazia judecării acestui apel, se stabilesc următoarele: Martorul Anton Georgescu, care a declarat că e dat judecăței pentru siluire de minore, a cărui bună credință este pusă la îndoială din această cauză, spune că în acest timp, din Aprilie și până în August a fost militar; astfel că nu prezintă nici o seriozitate vagile sale afirmațiuni, cari se și contrazic cu alte declarații. Acest martor spune că eră în casa lui Iancu Constantinescu, când acesta a dat lui Boșilcă 600—800 de lei pentru a-și cumpăra boi și în schimb să-i vândă loc, dar prețul terenului cumpărat este numai de 500 de lei, cari s'a dat în pretoriul tribunalului, după declarația intimatului dela interogatoriul din 1 August 1919, rămânând numai restul de 50 de lei, care s'a achitat de Iancu Constantinescu în oraș. De autentificarea actului martorul afirmă că n'are cunoștință. Astfel nu se poate pune nici o bază pe această afirmație. Martorul Costache Anghelache nu spune că a fost față când s'a petrecut vreunul din faptele relative la vânzarea din urmă, spune numai că a auzit dela oameni, că Z. Cazan și I. Constantinescu au cumpărat de la Boșilcă dreptul său de moștenire. Acest martor mai spune că nu știe dacă pentru banii ce Boșilcă cerea lui Constantinescu, urmă să vândă vre-un loc.

Martorul Constantin R. Ciovlică, care în 1916 a fost militar, după cum a declarat, nu prezintă de asemenea nici o seriozitate în vagile declarațiuni ce le-a făcut, fiind lipsă în acel timp din comună. Acest martor spune că știe când s'a făcut actul de vânzare cu intimații și faptul afirmat că a fost în cârciumă la Cazan, când s'a discutat de vânzare, înainte de luna Iulie, nu este precis, căci poate să fi fost chiar în ziua de 17 Iunie 1916, după autentificarea actului apelanților, când Boșilcă a fost ademenit să facă a doua vânzare. Astfel că prin aceste declarațiuni vagi, cari se contrazic și deci lipsite de seriozitate, nu s'a putut stabili de intimați contrariul, celor stabilite de apelanți;

Având în vedere că legiuitorul care a alcătuit legea de organizarea judecătoriilor de ocoale, a căutat, în înțelepciunea sa, ca populațiunea rurală să aibă justiția cât mai aproape de ei, și a dispus prin art. 45 și 46 l. j. o., că orice act de transmitere de drepturi reale imobiliare, când aceste drepturi aparțin unui imobil situat în circumscripția judecătorului sau când una din părți este din acea circumscripție, să se autentifice la judecătorie, iar actul să se trimează de urgență, de judecătorie la tribunal pentru transcriere, cum s'a și trimis în speță noastră. Dacă în urma măsurii luate de legiuitorul din 1907, s'ar lăsa achizitorului de al doilea de rea credință, care printr'un concert fraudulos cu vânzătorul, transcrie în grabă înaintea primului achizitor, dreptul de a se prevală de tran-

scriere, s'ar face din ea scutul imoralității, s'ar așterne în sufletele primilor achizitori, mai ales săteni, desnădejdea și neîncrederea în instituțiile dreptății, și s'ar lăsa loc liber necinstei și imoralității, pe care legiuitorul caută întotdeauna să le înlăture;

Considerând deci că apelul este fondat, urmează a se admite apelul, a se reformă carte de judec. civ. No. 42-919 a judecăt. Ocolului rural Băicoi și în consecință a se admite acțiunea;

Văzând și art. 1295 c. civ. și 723 pr. civ.

Având în vedere și de cererea de cheltueli de judecată, și ținând seamă că acest proces durează din 1919, și a suferit dese amânări, fixează cheltuelile de judecată la suma de nouă mii de lei, în cari intră și onorariul de avocat.

Pentru aceste motive, redactat de d. judec. prezident delegat, C. Haraga, Trib. admite apelul, etc.

(ss) C. HARAGA și GH. MANOLIU.

Grefier, (ss) Apostolescu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI MIXT TÂRGOVIȘTE

Audiența dela 17 Septembrie 1925

Președinția d-lui GR. T. DUMITRESCU, Judecător

Carte de judecată Penală No. 2224

Furt. Tănuire. Abuz de încredere. Imunitatea stabilită de art. 307 cod. pen. Coautori. Complici. Agenți provocatori. Tănuitori. Pedepsirea lor conform dreptului comun. Art. 53 c. p.; 329 c. p. Art. 380 c. p. fr. și 247 codul pen. german.

I) Imunitatea stabilită de art. 307 c. p., în privința furtului dintre rude sau afini în linie directă, nu se aplică la furtul dintre cumnați, unchi și nepoți, adică la afini în linie colaterală, ci numai la afini în linie directă, cum ar fi ginerile față de so-cru.

II) Coautori, complici, agenți provocatori și tănuitori persoanelor prevăzute în art. 307 c. p., nu pot beneficia de această dispoziție excepțională creată numai în vederea persoanelor arătate acolo, așa că ei se pedepsesc independent, dacă autorul principal nu se pedepsește de lege, pentru motivul că „așa cere utilitatea socială“.

III) Tănuitorul trebuie pedepsit nu numai în cazul când știe dela început că lucrul ce-l primește dela infractor provine din vre-o crimă sau delict, ci și în cazul când tănuitorul află posterior, că lucrul a fost de furat și el continuă să-l păstreze „mala fides supervenient“.

Judecata,

Având în vedere rechizitorul Parchetului Dâmbovița cu Nr. 2326 din 18 Mai 1923, prin care a deschis acțiune publică contra inculpaților, Ilie Pascu Bocioc și Ion C. T. Postelnicu pentru art. 310 al. 2 c. pen., iar pentru Andrei G. Țuican, Ion P. Geambașu și Marin Ghirdoveanu pentru art. 53 și 54 c. p.

Având în vedere actele dela dosarul cauzei și susținerile părților în instanță,

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Ilie Pascu Bocioc dimpreună cu Ion C. Postelnicu din comuna Ocnita, care este cumnat cu Ilie P. Bocioc, se duc în ziua de 12 Februarie 1923 la ora 2 p. m. la domiciliul fratelui și cumnatului lor, Grigore Pascu Bocioc, care nu eră acasă și sfătămă lacătul dela magazie, intră înăuntru, rupe giur-givelele dela fereastră intră în cameră și ia din garderobă, Ilie P. Bocioc, o salbă compusă din un jubileu de aur mare, 2 mici, 10 napoleoni de aur și 2 icusari, precum și 2 perechi cercei de argint, 200 piese a 5 lei de argint, 100 piese a 2 lei, 100 a 1 leu și 50 a 50 bani, iar Ion C. T. Postelnicu a luat niște șervete, o ștofă de rochie și niște coale de hârtie ce cuprindeau niște titluri de proprietate. Ion C. T. Postelnicu a plecat apoi în com. Ocnita, iar Ilie P. Bocioc s'a dus în sat la cârciuma lui Gr. Busu, unde a început să bea țuică. Așezându-se la ma-

să a întrebat pe săteni ce erau la cărciumă, cine voeste să cumpere argint și s'a oferit locuitorul M. Ghirdoveanu, care a luat 45 lei argint, dându-i în schimb 140 lei hârtie, I. P. Geambașu a luat 7 lei, dându-i 10 lei hârtie, Ion Artelnicu a luat 10 lei în schimbul a 17 lei hârtie, iar lui M. Butufei i-a dat cadou 3,50 lei.

Săteanul Andrei Gh. Țuican, văzându-l că are bani l'a chemat la o parte și i-a spus lui I. P. Bocioc, ca să meargă la el acasă că are Țuică mai bună și mâncare, și au și plecat imediat. Ajunși acasă la Țuican, a scos parte din banii ce-i mai rămăsese și dimpreună cu tot aurul ce-l avea și-i dă lui Țuican, iar acesta pleacă cu banii în altă cameră. I. P. Bocioc rămâne cu soția și fata lui Țuican, care mai bea puțin și fiind ajuns de băutură s'a culcat. Dimineața s'a deșteptat în zăpadă la poarta lui Țuican, având în buzunar numai 20 lei hârtie. Țuican susține că i-a dat 1700 lei pe tot aurul și argintul ce i l'a dat.

Acestea fiind faptele să trecem acum în drept și să vedem, dacă inculpații se bucură de imunitatea art. 307 c. p. și ca consecință dacă tăinuitorii sunt sau nu pasibili de penalitate, în cazul că elementele art. 53 c. p., sunt întrunite.

În ce privește pe inculpatul Ilie Pascu Bocioc, situația lui penală e limpede față de dispozițiile categorice ale art. 307 c. p. și nu-l pedepsește pentru faptul, că fiind frate bun cu reclamantul, G. Pascu Bocioc, căruia i-a furat bani, — legiuitorul bazat pe interesul de a păstra liniștea și armonia între membri aceleiași familii, — n'a considerat aceste fapte ca furturi, ci le-a supus numai la despăgubiri civile.

În ce privește pe celalt inculpat, Ion C. T. Postelnicu, care este cumnat atât cu reclamantul Gr. P. Bocioc, cât și cu inculpatul Ilie P. Bocioc, el trebuie pedepsit, pentru următoarele motive:

Textul art. 307 c. p. care este întocmai textul art. 313 din codul penal Știrbei, în afară de soț, părinți, frați și surori mai aplică imunitatea penală și la afini în aceeași linie, adică: din linie ascendentă și descendentă. Când vorbește de frați și surori către sfârșitul textului nu adaogă și pe afini în linie colaterală.

Deci, afinii în linie directă cum ar fi ginerile față de socrul său nu e pedepsit. Dacă, însă este afîn în linie colaterală, cum ar fi cumnatul, unchiul, nepotul, etc, se pedepsesc conform dreptului comun.

În acest sens s'a pronunțat și Înalta Curte în 1913, („Curierul Judiciar“ Nr. 47 din 913, pag. 563) și a decis că: „*Un nepot de frate nu poate invoca beneficiul imunității stabilite de art. 307 c. p., pentru a se sustrage dela pedeapsa furtului comis de el în averea unchiului său, întrucât nu se găsește în categoria rudelor prevăzute de acest articol care este o excepție dela dreptul comun*“.

Sau după cum spune R. Garraud (vol. V, ed. II, pag. 418) „Cette énumération ne doit pas être étendue, mais elle ne doit pas être restreinte“.

Legiuitorul francez, deosebindu-se de cel român, prin faptul că, pedepsește furturile și dintre frați și surori.

Pentru motivele mai sus arătate, legiuitorul român a aplicat principiul art. 307 c. p. și în cazul art. 329 c. p., adică în materie de abuz de încredere.

Trecem acum la tăinuitori.

Chestiunea pedepsirii tăinuitorilor unui furt al cărui autor este o rudă în gradul prevăzut de art. 307 c. p. este controversată atât la noi, cât și în Franța.

Unii susțin, că, tăinuitori, complici sau agenți provocatori nu trebuie pedepsiți pentru motivul, că au cooperat la un furt comis de o rudă în gradul prevăzut de art. 307 c. p., deoarece nu cad sub prevederile legii penale. Și din moment ce autorul principal nu e pedepsit de lege, faptul nefiind considerat furt, nu există infracțiune și ca atare pe baza principiului „*accessorium sequitur principale*“ ei trebuie absolviți. În acest sens: Cas. II-a („Curierul Judiciar“ Nr. 82 din 906; „Curierul Judiciar“ Nr. 14 din 902; „Curierul Judiciar Nr. 84 din 904; *Faus-*

in Hélie, Th. du cod pén. V, 1945, p. 92 urm.; *Blanche*, Etudes pract. II, 55, urm. și I. Tanoviceanu, vol. 2, pag. 94.

Majoritatea doctrinei și jurisprudenței, atât română cât și franceză și a căror părere o împărtășim și noi, susține cu temei, că agenții provocatori, complici și tăinuitori trebuie pedepsiți conform dreptului comun, pentru că în privința acestor persoane sustracțiunea își păstrează caracterul său delictuos, pe care i-l dă natura lucrurilor, independent dacă autorul principal nu se pedepsește.

În acest sens este: *Garraud*, Tr. du dr. pen. fr.; II, 699, pag. 714; *Molinier*, cours II, 21; *Vidal*: ibidem; *D. Alexandresco*, „Curierul Judiciar“ Nr. 14 din 901, Cas. II, Bul. 1909, pag. 824; Cas. II, Bul. 1912, pag. 81; „Dreptul“ Nr. 28, pag. 221 și urm., etc.

Tot în acest sens, mai sunt încă 2 decizii ale Înaltei Curți din 1919 Februarie 4 și 18, — publicate în Jurisprudența Română Nr. 13 și 14 din 11 Mai și din 25 Mai 919, p. 660, — și în care se decide, că: „Impunitatea, înscrisă în art. 307 c. p. fiind întemeiată pe interesul de a se păstra armonia între membrii aceleiași familii, constituie o scuză personală, înființată numai în favoarea persoanelor arătate de lege și nu poate să apere de pedeapsă persoanele capabile de complicitate sau tănuire la furturile săvârșite de acele persoane“.

O altă dovadă și mai puternică de temeinicia acestei păreri ne o dă art. 247 cod. pen. german, unde consacră pedepsirea complicilor și tăinuitorilor în sensul celor mai sus susținute.

Pe lângă toate aceste puternice motive mai invocăm și noi motivul că tăinuitorii trebuie pedepsiți, pentru că: „*Așă cere utilitatea socială*“.

Acum, să trecem la speța noastră și să vedem, dacă există sau nu tănuire.

Considerând, că delictul de tănuire e o infracțiune de sine stătătoare, nelegată cu infracțiunea principală, ci provenind cu ocazia ei.

Considerând, că elementul esențial cerut de art. 53 c. p. este acel al buneștiințe din partea tăinuitorului că lucrul a provenit dintr'o crimă sau delict.

De aci, naște însă întrebarea, când trebuie să aibe tănuitorul această știință, în momentul când a luat lucrul dela făptuitorul infracțiunii sau poate să fi luat cunoștință și posterior comiterii infracțiunii.

Și aici chestiunea e discutată. În Franța parte din doctrină susține că nu există culpă în cazul când tănuitorul a aflat posterior că acel lucru e de furat. (Vezi *Ch. Adolphe et F. Hélie* t. I, 308; *Rauter*, cours, I, Nr. 125).

Alți autori precum și Casația franceză susține, că există culpă și în cazul când tănuitorul află posterior „*mala fides supervenient*“, că lucrul ce l'a luat dela făptuitor a fost de furat, și-l ascunde și deci trebuie pedepsit.

Trecând acum în dreptul nostru, vedem că art. 53 c. p., al. I nu precizează momentul când tănuitorul să aibe buna știință, că lucrul e provenit din furt și atunci urmează că să aplicăm principiul „*Ubi non lex distinguerint*“ și deci aplicăm opinia a celor cari admit că „*mala fides supervenient*“ atrage pedeapsa, fiind mai întemeiată. De această părere e și I. Tanoviceanu, (vol. II pag. 93).

Acum, aplicând cele mai sus zise la fapte, judecat, urmează a achită pe Ion P. Geambașu și Marin Ghirdoveanu, deoarece, ei, în momentul când le-a dat inculpatul Bocioc bani, ei, nu aveau cunoștință, că argintul provenea din furt și imediat ce a aflat a restituit banii. De asemenea și suma derizorie ce le-a dat în schimb, nu putea momentan să deștepte în mintea lor ideea de furt.

În ce privește pe Andrei G. Țuican, chestiunea se schimbă și el trebuie pedepsit, deoarece a avut buna știință, că banii sunt de furat și aceasta rezultă din următoarele fapte: Andrei G. Țuican, a luat la el acasă pe Ilie P. Bocioc, și i-a dat să bea și să mănânce, lucru ce dealtfel rezultă din mărturisirea amândorora și a soției lui Țuican. Din declarația pe care Andrei G.

Tuican, a făcut-o înaintea șefului de post al com. G.-Ocnitei la 23 Februarie 1923, cu prilejul primelor cercetări a declarat, că a luat dela I. P. Bocioc numai 3 piese a 5 lei, 2 a 2 lei și un jubiliar de aur și pentru care a dat suma de 1600 lei. Prin urmare, în cazul cel mai favorabil presupunem că în această zi a luat cunoștință, că argintul, aurul și celelalte lucruri erau provenite din furt. La 19 Aprilie 1923 se fac cercetări de Siguranță din Târgoviște și A. G. Tuican, a declarat în plus de ce declarase la șeful postului Gura-Ocnitei, că a mai luat și un lanț de aur și 2 băncuțe a 0.50 bani, dând în același timp și o declarație scrisă de el, că salba nu i-a dat-o lui și că dacă salba se va găsi la ei sau familia lui, el va primi orice pedeapsă fi dă legea.

Pe ziua de 20 Aprilie 1923, aducându-se la siguranță și soția lui A. G. Tuican, anume Maria, aceasta a declarat că Ilie P. Bocioc, a venit cu soțul său acasă și i-a dat pe lângă banii enunțați mai sus și o salbă, pe care ea a luat-o și a desfăcut toate piesele de aur după catifeaua pe care erau înșirați. Banii cari sunt acasă la căpătâiul patului sub saltea. Imediat șeful siguranței, dimpreună cu reclamantul Gr. P. Bocioc și Maria A. G. Tuican, se duc la domiciliu lor din Adâncă și a predat reclamantului sub luare de dovadă, un jubileu mare de aur cu lanț, 9 napoleoni francezi a 20 fr. trei piese a 5 lei, 2 a 2 lei, 2 a 0.50 bani, 3 icosari, un cercel făcut din icosar, și declarând în același timp că 2 jubiliari a 25 lei, un napoleon a 20 lei, o broșă și una pereche cercei făcuți din băncuțe, nu știe unde le-a pus soțul său, iar când le va găsi i le va da.

Din toate acestea rezultă limpede, că el a avut cunoștință de la 23 Februarie 1923, data primelor cercetări, că banii sunt proveniți din furt și nu a voit să spue adevărul și să restituie banii și nici după 2 luni dela descoperire n'a voit să dea obiectele, continuând a le păstra și tăgădui, dându-se la iveală după ce a fost arestat, iar soția sa adusă la Siguranță, cercetată și perchiționată acasă.

Deci, iată că el e vinovat de tănuire având cunoștință din primul moment, că lucrurile sunt de furat față de obiectele ce le-a luat, dat fiindcă eră din același sat cu inculpatul, care știa că e necășătorit și sărac;

În ce privește declarația soției reclamantului, făcută în instanță cum că salba este proprietatea ei având-o zestre, întru cât nu dovedește cu nimic acest fapt, urmează să aplicăm principiile codului civil, că tot ce se găsește în casa soțului e considerat până la proba contrarie a fi averea lui. Soția neputând dovedi drepturile de proprietate, decât cu act dotal sau cu alte titluri, sau acte. Așa că, în cazul că s'ar fi dovedit că salba eră proprietatea sa „urmă ca și Ilie P. Bocioc, să fie pedepsit.

În ce privește despăgubirile cerute în sumă de 150.000 lei, fără a le justifica cu ceva, judecata, le găsește exagerate deoarece reclamantul a primit lucrurile furate aproape în întregime. Rămâne a condamna numai pe I. C. T. Pantilimon, pentru servete și ștofă la 2000 lei daune, iar pe A. G. Tuican, la suma de 10 mii lei pentru lucrurile nerestituite.

În ce privește pe ceilalți inculpați introduși în timpul judecării, îi achită neîfiind contra lor, nici o probă de vinovăție.

Pentru toate aceste, Judecata absolvă în baza art. 307 c. p. pe Ilie Pascu Bocioc din Adâncă. Achită pe Ion Geambașu, Marin Ghirdoveanu, Ion Artelnicu, Grigore Busu, Maria An. G. Tuican, Marin Butufei, și Maria Pascu Bocioc, de orice penalitate în acest proces neîfiind găsiți culpabili.

Condamna pe Ion C. T. Postelnicu din com. Ocnita cu apl. art. 310, al. 2 c. p. la un an închisoare corecțională și 2000 lei despăgubiri reclamantului Gr. P. Bocioc din com. Adâncă, în plus să restituie și hârtiile luate, iar pe Andrei G. Tuican îl condamnă la una lună închisoare corecțională și 10 mii lei despăgubiri reclamantului Gr. P. Bocioc sau să-i restituie înapoi restul lucrurilor, — cu apl. art. 54 c. p.

NOTA.—Problemele soluționate prin sentința de mai sus, sunt în conformitate atât cu spiritul le-

gii, care limitează aplicabilitatea impunității prevăzută de art. 307 cu privire la persoane și infracțiuni, cât și cu doctrina și jurisprudența. În același sens, în ceea ce privește persoanele, vezi Trib. Corbeil, 11 Oct. 1920, Journ. des parquets 1921, pag. 901 și *Jurisprudența generală* 1924, sp. 1030, pag. 558 cu nota D. Alexandresco.

În privința coautorilor, complicilor și tănuitorilor, vezi cas. pen. ital. 16 Febr. 1923, în *La Giust penale* 1923, col. 951 și *Jurisprudența Generală* 1924 sp. 117 pag. 62 cu nota V. Dongoroz și trimiterele doctrinale și jurisprudențiale acolo citate.

În ce privește tănuitorul, vezi jud. Pungești, 324 din 10 Iunie 1924, în *Jurisprudența Generală* 1924, sp. 1469, pag. 791 cu nota Dongoroz. Elementul esențial al tănuirii este buna credință a tănuitorului, că lucrul este de furat, indiferent dacă tănuitorul avea această bună credință la început, sau a căpătat-o posterior.

Deci, toate soluțiunile sunt juridice și bine motivate, ceea ce face ca Cartea de judecată să se impună și mai mult.

E. C. DECUSARĂ

A apărut în editura „Curierul Judiciar”

CALAUZA CETĂȚEANULUI

în materie judiciară (ediția III Vol. I), de I. Radoi avocat. Fost președinte al Trib. Argeș și al Trib. Comercial din București.

Manual teoretic și practic, cuprinzând și tot felul de formule relative la acțiuni, apeluri, recursuri, contestații, în materie civilă comercială, penală și de impozite fiscale; formulare de acte și contracte: Vânzare-Ipoteci, Cesiuni, Gaj, Comodat, Societate, Partaj și tot felul de petițiuni și formulare cu privire la Succesiuni, Hotărnicii, Tutelle, etc. Procese-verbale, Sentințe.

Această călăuză este necesară tinerilor magistrați și avocați, tutulor cetățenilor și caselor de comerț și industrie.

Ediția este revăzută, mărită și complectată cu legile noi urficitorae pentru vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Volumul este imprimat pe hârtie velină, conține peste 750 pagine. Vol. II va apare în cursul lunii Februarie 1926.

Prețul fiecărui volum este 400 lei, iar volumul legat 500 lei.

De vânzare la Curierul Judiciar, București, 5 Str. Artei și la toate librăriile.

A apărut: *Reorganizarea instanțelor judiciare militare* de d-l Căpitan George Cristescu Dr. în drep substitut de comisar regal la Consiliul de război divizia IV.

Prețul 30 lei. De vânzare la „Curierul Judiciar” cum și la principalele librării din capitală.

A apărut: *Legea din 19 Mai 1925 pentru accelerarea judecăților* de d-l avocat M. Vitzu, ediția II, revăzută și complectată. Prețul Lei 30, de vânzare la „Curierul Judiciar”.

SOCIET. ANON. „CARTEA ROMÂNEASCA”

Se aduce la cunoștința publică că societatea noastră fiind reprezentanta exclusivă pentru România a tutulor publicațiunilor Societății Națiunilor, doritorii se pot adresa la Librăria „Cartea Românească” din București, Bulev. Academiei 3, pentru orice publicațiune din cele de mai sus.

Se fac de asemenea și abonamente la publicațiunile periodice.

Cataloage la cerere.